

แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุก
การค้าชายแดนไทย-เมียนมา

โดย

นายบุญเลิศ มหาวิเศษศิลป์
กรรมการผู้จัดการ
บริษัท ทัสต์ อินทีเรีย จำกัด

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง รุ่นที่ 7
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556-2557

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน
ไทย-เมียนมาร์

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นายบุญเลิศ มหาวิเศษศิลป์ หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ 2. ศึกษาความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ 3. สร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ โดยใช้แบบจำลอง ไดมอนด์ (Diamond Model) และกระบวนการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม และศักยภาพ (SWOT Analysis) เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์และจัดทำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ควรพิจารณาจาก 3 มุมมอง คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคง และด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยควรพิจารณาอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมต่อเนื่องในพื้นที่ชายแดนทั้งสองฝั่ง มีแนวทางดังนี้ 1. การพัฒนาให้เป็นเมืองเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนระหว่าง ไทย-เมียนมาร์ 2. การพัฒนาเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมสนับสนุน 3. จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้มีความพร้อมต่อการเผชิญสถานการณ์ 4. การส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทเมืองชายแดนในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 5. การส่งเสริมการเป็นเมืองคู่แฝดในเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมร่วมกัน ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 1.1 การกำหนดทิศทางการค้าชายแดนของแต่ละพื้นที่ 1.2 รัฐควรเป็นผู้นำร่องในการเปิดเจรจาการค้าชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์ 2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 2.1 องค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นและภาคเอกชนต้องร่วมกำหนดทิศทางของเมืองชายแดน 2.2 การสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเมือง 2.3 การจัดระเบียบของเมืองชายแดน 3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 3.1 ควรมีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ 3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมต่อเนื่องในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาร์

คำนำ

เอกสารงานวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร ภาครัฐร่วมเอกชน วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ จัดทำแนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์ สำหรับงานวิจัยฉบับนี้จัดทำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์ โดยใช้แบบจำลอง ไดมอนด์ (Diamond Model) และกระบวนการวิเคราะห์สถานะ แวดล้อม และศักยภาพ (SWOT Analysis) เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในองค์กร และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์

ผู้วิจัยได้เลือกหัวข้อนี้ในการทำวิจัยเนื่องจาก ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ AEC ในปี พ.ศ. 2558 และประเทศไทยมีชายแดนพื้นที่เขตแดนติดชายแดนเมียนมาร์หลายช่องทาง เรา จำเป็นต้องเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะพื้นที่เขตชายแดน ซึ่งมีศักยภาพในด้านการค้าชายแดน และ ส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ ความมั่นคงและสังคมวัฒนธรรมของประเทศโดยรวม ดังนั้นการกำหนด รูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์ จึงมีความสำคัญต่อประเทศไทย ในการกำหนดทิศทางศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์

(นายบุญเลิศ มหาวิเศษศิลป์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน	5
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของเมียนมาร์และการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์	9
ตอนที่ 3 กระบวนการในการกำหนดแนวทางรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุก การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	25
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
ตอนที่ 5 กรอบความคิดของการวิจัย	34
บทที่ 3 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	36
ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยภาครัฐ	36
ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยภาคเอกชน	40
ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยประเทศเมียนมาร์	42
ยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดร่วมกันระหว่างไทย-เมียนมาร์	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	47
ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	47
ความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่	51
บทที่ 5 ผลการวิจัย	53
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	53
โดยใช้แบบจำลองไดมอนด์ (Diamond Model)	
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	56
โดย PESTLE Analysis	
ผลการประเมินสภาพแวดล้อมการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	60
โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis	
TOWS Matrix	65
รูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	67
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	71
สรุป	71
ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	78
แบบสัมภาษณ์แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุก	79
การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	
ประวัติย่อผู้วิจัย	82

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2-1	แสดงจุดผ่านแดนถาวรผ่านแดนไทย - เมียนมาร์	11
2-2	แสดงจุดผ่านแดนจุดผ่อนปรนและจุดผ่านแดนชั่วคราวผ่านแดนไทย - เมียนมาร์	12
2-3	แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ปี 2552 – 2555 (มกราคม – มีนาคม)	17
2-4	แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย –เมียนมาร์ (รายจังหวัด) ปี 2552 – 2555 (มกราคม – มีนาคม)	19
5-1	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (จุดแข็ง, จุดอ่อน) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์	60
5-2	แสดงแสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (โอกาส, ภัยคุกคาม) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์	62
5-3	แสดงผลการวิเคราะห์ SWOTการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์	64
5-4	แสดงผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์	65
5-5	แสดงผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์	65
5-6	แสดงผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์	66
5-7	แสดงผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์	66

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
2-1 ตลาดการส่งออก - นำเข้าของเมียนมาร์ ปี 2553	15
2-2 กรอบความคิดของการวิจัย “แนวทางการกำหนดรูปแบบ การพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์”	34

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันดีว่าแหล่งที่มาของรายได้ประชาชาติของประเทศไทยส่วนใหญ่มาจากภาคการค้าและบริการ ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วจะพบว่า “การส่งออก” จัดได้ว่าเป็นแหล่งรายได้อันดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดี พรมแดนการค้าของโลกไม่เคยหยุดนิ่ง การค้าและเส้นทางการค้าที่สำคัญไม่เพียงปรากฏขึ้นจากเวทีการค้ากับประเทศมหาอำนาจในระดับโลก เช่น สหรัฐอเมริกา จีน อินเดีย เท่านั้น แต่ประเทศไทยยังสามารถแสวงหาโอกาสทางการค้าได้จากการค้าที่ปรากฏขึ้นตามขอบพรมแดนของประเทศ และพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวของสินค้าและบริการข้ามพรมแดนที่ ถูกเรียกว่า “ตลาดการค้าชายแดน”

การค้าชายแดน หมายถึงการค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน จังหวัด อำเภอ หมู่บ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่ายโดยมีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ของป่า ซากสัตว์ เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยาก และมีความสะดวกรวดเร็ว การค้าชายแดนมีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ผ่านด่านศุลกากร และลักลอบค้าหรือการค้าสินค้าที่ผิดกฎหมาย การค้าชายแดนจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน และยังสามารถทำการค้าผ่านแดนไปยังประเทศใกล้เคียง อาทิ เวียดนาม อินเดีย จีนตอนใต้ บังกลาเทศ และสิงคโปร์ (นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์และคณะ, 2554)

เมื่อพิจารณาการค้าระหว่างไทยกับกลุ่มอาเซียนใหม่ ปี 2551-2554 แม้ว่าไทยจะส่งออกไปเวียดนามมากที่สุด รองลงมาเป็น กัมพูชา เมียนมาร์และลาว ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาการขยายตัวทางการส่งออกในปี 2553-2554 พบว่าการส่งออกไปเมียนมาร์มีการขยายตัวสูงที่สุด ร้อยละ 37.28 ตามด้วยลาว เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งมีการขยายตัวร้อยละ 30.6, 25.84 และ 24.05 ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า เมียนมาร์มีการเปิดกว้างทางการค้ามากขึ้นเพื่อเตรียมตัวสำหรับการเป็นประธานอาเซียนในปี 2557 และตอบรับกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 (ไพศาล มะระพะฤกษ์วรรณและคณะ, 2555)

นอกจากนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นการส่งออก เมียนมาร์ได้มีโครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ 19 แห่งตามพื้นที่แนวชายแดนโดยเฉพาะที่ติดกับไทยและจีนนำร่องด้วยการเปิดเขตเศรษฐกิจ

พิเศษจังหวัดเมียวดีเป็นแห่งแรก ใช้พื้นที่เบื้องต้นประมาณ 180-200 เอเคอร์ เพื่อพัฒนาการค้าชายแดนและการลงทุนระหว่างไทย - เมียนมาร์ และรองรับการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนครแม่สอดฝั่งไทยที่จังหวัดตาก ในปี 2555 เมียนมาร์มีแผนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อน 8 แห่งได้แก่ จังหวัดผานเมืองมะละแหม่ง เมืองย่านลิน เมืองท่าเรือชายฝั่งอันดามัน ทวาย เกาะสอง ค่านเจดีย์ สามองค์ และกรุงเนปีดอว์

การค้าชายแดนเป็นรูปแบบการค้าที่รัฐบาลเมียนมาร์ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ขณะที่การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์นั้นมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 ของการค้าไทย-เมียนมาร์รวม โดยการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์มีความคล่องตัวกว่าการค้าปกติ เนื่องจากไทยมีพรมแดนติดกับเมียนมาร์ ยาว 2,387 กิโลเมตรผ่าน 10 จังหวัดของไทย ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง การค้าชายแดนตอนบนจะต้องผ่านชนกลุ่มน้อย 3 กลุ่ม คือ รัฐฉาน รัฐกะยา และรัฐกะเหรี่ยง ซึ่งปัจจุบันมีความตกลงหยุดยิงชั่วคราวกับรัฐบาลกลางของเมียนมาร์ ขณะที่ตอนล่างเป็นพื้นที่ของชนเชื้อสายเมียนมาร์ การค้าชายแดนจะใช้เงินสกุลบาทหรือเงินเหรียญสหรัฐเท่านั้น ในปี 2554 ไทยและเมียนมาร์มีมูลค่าการค้าชายแดน 157,590 ล้านบาท มีการขยายตัว ร้อยละ 14 โดยร้อยละ 38 เป็นการส่งออก และร้อยละ 62 เป็นการนำเข้า ทั้งนี้เมียนมาร์เป็นคู่ค้าด้านการค้าชายแดนของไทย เป็นอันดับ 2 รองจากมาเลเซีย

กลุ่มทุนไทยที่เข้าไปลงทุนในเมียนมาร์ยังมีสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนต่างๆที่ไทยและเมียนมาร์เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดและมีเขตชายแดนติดกับไทยมากที่สุด ปัจจุบันมีเพียงทุนไทยรายใหญ่เพียงไม่กี่รายที่เข้าไปลงทุนในเมียนมาร์ ได้แก่ กลุ่มซีพี กลุ่มปตท. และกลุ่มสยามซีเมนต์ (SCG) ซึ่งเมียนมาร์มีศักยภาพในการลงทุนมาก แต่ไทยกลับไม่มีความพร้อม เพราะมีความหวั่นกลัวในเรื่องความมั่นคงและไม่มั่นใจในความปลอดภัย

อย่างไรก็ตามเมืองชายแดนที่มีเขตติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ย่อมมีศักยภาพในการค้าชายแดนกับประเทศเมียนมาร์ ในฐานะที่มีพื้นที่ใกล้เคียง แต่ปัจจุบันเรากลับพบว่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมาร์พบปัญหาและอุปสรรคมากมาย อาทิ การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเป็นอำนาจหน้าที่หลายกระทรวง ทำให้เกิดปัญหา ความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน ความไม่พร้อมของหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่ชายแดน ปัญหากฎหมายและระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวย ปัญหาความมั่นคงชายแดน เช่น การลักลอบหลบหนีเข้าเมือง การลักลอบค้ายาเสพติด อาชญากรรมข้ามชาติ ความไม่ชัดเจนของเขตแดน โรคติดต่อร้ายแรง การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความไม่พร้อมของประเทศเพื่อนบ้าน

จากโอกาสและปัญหาดังกล่าวเหล่านั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาแนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อสร้างศักยภาพการค้าชายแดนเชิงรุกให้กับพื้นที่จังหวัดชายแดนที่มีเขตติดต่อกับเมียนมาร์ การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ศึกษาการพัฒนาเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ ผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดน ควรพัฒนาเมืองให้เป็นศูนย์ธุรกิจและบริการเพื่อรองรับชาวเมียนมาร์ และชาวต่างชาติที่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรมชายแดนอย่างไร และจัดการอย่างไรกับกำลังซื้อที่สูงขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การค้าชายแดนขยายตัวรวดเร็วยิ่งขึ้น สอบถามความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ ด้วยการกำหนดหัวเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคและโอกาสของนักธุรกิจ ในเรื่องการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อนำมาวิเคราะห์จัดทำแนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ผลที่คาดว่าจะได้รับในการศึกษาครั้งนี้ ประการแรกปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ประการที่สอง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ประการที่สาม การศึกษาครั้งนี้สามารถเป็นต้นแบบในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ มีการศึกษาประเด็นที่สำคัญดังนี้

- 1.1 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
- 1.2 ศึกษาการพัฒนาเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์
- 1.3 ศึกษาความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

2. ประชากรในการศึกษา

ประชากร กลุ่ม นักธุรกิจ ประชาชน ในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาร์ และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 20 ท่าน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ใช้การค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องอินเทอร์เน็ต บทความ งานวิจัย และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงทบทวนเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการค้าชายแดนไทย-พม่า ใช้แบบจำลอง ไดมอนด์ (Diamond Model) และ PESTEL เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร วิเคราะห์ศักยภาพด้วยการทำ SWOT Analysis ตั้งเคราะห์ทางเลือกด้วยการทำTows Matrix จัดทำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบ เพื่อแสดงความคิดเห็น ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว และกำหนดกระบวนการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเดียวกัน และลำดับขั้นตอนเรียงเหมือนกัน

ข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดทางด้านเขตพื้นที่ การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ มีหลายช่องทาง แต่ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในเขตพื้นที่การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ได้ 3 แห่งคือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จังหวัดระนอง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งข้อมูลที่ได้ อาจไม่สามารถอธิบายเขตพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาร์อื่นๆ ได้อย่างเต็มที่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
2. ทราบคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
3. ได้แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องแนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์ ศึกษาความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์ และสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน
- ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของเมียนมาร์และการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์
- ตอนที่ 3 กระบวนการในการกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์
- ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ตอนที่ 5 กรอบความคิดของการวิจัย

ตอนที่ 1. แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน

1. ความหมายของการค้าชายแดน การค้าผ่านแดน จุดผ่านแดน

ความหมายของการค้าชายแดนมีผู้ให้ความหมายของการค้าชายแดนในหลายความหมายดังนี้

การค้าชายแดนเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศ ที่เริ่มมาจากการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของประชาชนที่อาศัยตามแนวพรมแดนของประเทศ ส่วนใหญ่เป็นการซื้อขายสินค้าที่มีมูลค่าไม่สูง และไม่มีการส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานทางการค้า (ชนิต สุทธยาชัย, ออนไลน์, 2557)

การค้าชายแดน หมายถึงการค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆของประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน จังหวัด อำเภอ หมู่บ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย โดยมีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่ทำได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ของป่า ซากสัตว์ เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยาก และมีความสะดวกรวดเร็ว การค้าชายแดนมีทั้งที่ถูกต้องตาม

กฎหมายผ่านด่านศุลกากร และลักลอบค้าหรือการค้าสินค้าที่ผิดกฎหมาย การค้าชายแดนจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน และยังสามารถทำการค้าผ่านแดนไปยังประเทศใกล้เคียง อาทิ เวียดนาม อินโดนีเซีย จีนตอนใต้ บังกลาเทศ และสิงคโปร์ (นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์และคณะ , 2554)

ชลิดา พันธุ์กระวี (2552) ได้กล่าวถึง ความหมาย “การค้าชายแดน”ไว้ว่า โดยความเข้าใจทั่วไป จะไม่รวมถึงการค้าในรูปแบบของการค้าระหว่างประเทศสองประเทศที่มีพื้นที่ทางบกติดกันแต่หมายถึงการค้าระดับท้องถิ่นของประชาชนของทั้งสองประเทศที่ไปมาค้าขายระหว่างกัน แต่จากการพัฒนาเส้นทางการคมนาคมขนส่งภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงทางการค้ากับประเทศต่างๆ จึงทำให้รูปแบบและความหมายของการค้าชายแดนในปัจจุบัน อาจขยายความรวมไปถึงการค้าทางบกระหว่างประเทศที่มีดินแดนติดกัน ไม่ว่าจะเป็นการค้าระดับท้องถิ่นและการค้าระหว่างประเทศด้วย นอกจากนี้ยังอาจขยายความรวมไปถึงการค้าระหว่างประเทศทางบกที่ต้องขนส่งข้ามแดนไปยังประเทศที่สามและประเทศอื่นๆด้วย ดังนั้นการค้าข้ามแดนจึงมีความเกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน และสอดคล้องกับวิธปฏิบัติทางการค้าในปัจจุบันซึ่งมักจะมีการซื้อขายผ่านนายหน้าหรือประเทศที่สามเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการค้าที่ใช้การขนส่งทางบก ทางทะเลหรือทางอากาศยาน

ดังนั้นแล้วอาจสรุปได้ว่า การค้าชายแดน คือการค้าของประชาชนสองประเทศที่มีเขตชายแดนติดต่อกัน เริ่มจากปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีความต้องการเหมือนกัน นำผลผลิตที่แต่ละฝ่ายผลิตมาแลกเปลี่ยนกัน เพื่อสนองความต้องการของตนในการดำรงชีวิต จากนั้นพัฒนาเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน เกิดเป็นการค้าชายแดน อันเป็นผลจากเส้นแบ่งเขตแดนของประเทศ ทำให้การซื้อขายต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของแต่ละประเทศ และเงินตราระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณา ถึงพื้นที่ติดต่อกัน ความสัมพันธ์ย่อมมีความใกล้ชิด มีความไว้วางใจระหว่างกันมากกว่าการค้าแบบส่งออก การค้าชายแดนในดินแดนที่มีเส้นเขตแดนติดต่อกัน และมีประชาชนที่มีความเหมือนกันในเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษา เป็นผลส่งให้เกิดความสัมพันธ์กันไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเป็นอยู่ส่งผลให้มีมูลค่าการค้าสูงและจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ต่อไปในอนาคต ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้การค้าชายแดนที่มีเขตแดนติดต่อกัน ให้เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนต่อไป ส่วนความหมายการค้าข้ามแดน หมายถึง การค้าประเภทหนึ่งที่อาศัยการขนส่งข้ามเขตแดนทางบกเพื่อขนผ่านประเทศที่มีชายแดนติดกัน สู่อีกประเทศที่สาม พื้นที่อาณาเขตชายแดนที่ติดต่อกันระหว่างประเทศทำให้เกิดการค้าชายแดน และเมื่อเส้นทางการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศพื้นที่ชายแดน ได้มีการพัฒนาจนสามารถเชื่อมโยงข้ามประเทศได้หลายประเทศ จึงมีการค้าข้ามแดนเกิดขึ้น เช่น การค้าที่ผู้ประกอบการค้าไทยได้ขายสินค้าให้ประเทศเวียดนาม ได้ขนส่งสินค้าข้ามเขตแดนไทย-ลาวผ่านประเทศลาวสู่ประเทศเวียดนาม เป็นต้น

จุดผ่อนปรนทางการค้า หมายถึง “ช่องทางการค้าตามธรรมชาติ” ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณตามแนวชายแดนที่เคยเป็นชุมชนดั้งเดิม และมีการขนส่งสินค้าข้ามแดนผ่านเส้นทางที่เคยใช้อยู่แต่เดิมเมื่อครั้งยังไม่ได้แบ่งเขตแดน หรืออาณาเขต ทำให้เกิดการค้าชายแดนดำเนินมาโดยตลอดและอย่างต่อเนื่อง

2. รูปแบบการค้าชายแดนและข้ามแดน

รูปแบบการค้าชายแดนและข้ามแดน ในทางปฏิบัติสามารถแบ่งการค้าชายแดนได้ใน 2 ลักษณะคือ (ชนิด ศุทธยาสัย, ออนไลน์, 2557)

2.1 การค้าผ่านระเบียบพิธีการศุลกากรเป็นการค้าที่ดำเนินการปฏิบัติตามขั้นตอนข้อกำหนดของทางการ

2.2 การค้าไม่ผ่านระเบียบพิธีการศุลกากร

การค้าไม่ผ่านระเบียบพิธีการศุลกากรจะมีทั้งการค้าที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย ขึ้นอยู่กับเจตนาและปัจจัยแวดล้อมต่างๆ หากเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าในวงเงินและในพื้นที่ที่ทางการกำหนด เช่น การค้าภายในบริเวณจุดผ่อนปรนในเรื่องระเบียบพิธีการทางการค้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนของทั้ง 2 ประเทศ สามารถซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน นับเป็นการค้าที่ถูกกฎหมาย แต่หากเป็นการค้าที่มีเจตนาเลี่ยงการทำพิธีการศุลกากรหรือเลี่ยงภาระภาษีหรือลักลอบทำการค้า นับเป็นการค้าที่ไม่ถูกกฎหมาย

3. จุดการค้าชายแดนไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีจุดการค้าชายแดนกระจายรอบพรมแดนไทยประกอบด้วยจุดการค้าผ่อนปรน และจุดการค้าถาวร ลักษณะที่แตกต่างกันของจุดการค้าทั้ง 2 ประเภท คือ จุดการค้าผ่อนปรน เป็นจุดการค้าที่ทางการโดยผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติเปิดหรือปิดจุดการค้า ส่วนใหญ่มักเป็นจุดการค้าที่ชุมชนชายแดนใช้เป็นที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ามาตั้งแต่อดีต ในปัจจุบันจุดผ่อนปรนหลายแห่งได้ยกระดับเป็นจุดการค้าถาวร ซึ่งเปรียบเสมือน International Border การเปิด/ปิด จุดการค้าถาวรต้องผ่านความเห็นชอบของรัฐบาลทั้ง 2 ประเทศ

4. วิธีการชำระเงินของการค้าชายแดน

จากผลสำรวจของสำนักงานภาค ธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า การชำระเงินสำหรับการค้าชายแดนมีหลายวิธี การเลือกรูปแบบการชำระเงินขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ อาทิ ความคุ้นเคย ความสะดวก หรือความต้องการของลูกค้า อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ สามารถแบ่งวิธีการชำระเงิน 2 วิธีสำคัญ (ชนิด ศุทธยาสัย, ออนไลน์, 2557)

4.1 การชำระเงินที่ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์

การชำระเงินที่ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ เป็นวิธีการชำระเงินที่ยังไม่ได้รับความนิยมนในธุรกรรมการค้าชายแดน เนื่องจาก ความไม่สะดวกในการใช้บริการจากธนาคารพาณิชย์รวมทั้ง ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าการชำระเงินที่ไม่ผ่านระบบธนาคาร การชำระเงินโดยผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ ส่วนใหญ่ เป็นการชำระเงินค่าสินค้าของลูกค้าที่เป็นหน่วยงานของรัฐบาล เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ชำระค่านำเข้าก๊าซธรรมชาติแก่หน่วยงานของรัฐบาล ประเทศเมียนมาร์ หรือการชำระค่าสินค้าสัมปทานแก่รัฐบาลประเทศลาว รวมทั้ง การชำระเงินค่าสินค้าที่มีมูลค่าสูงระหว่างลูกค้าภาคเอกชน การชำระเงินผ่านระบบธนาคารพาณิชย์มี 3 วิธีสำคัญ คือ

4.1.1 Letter of Credit (L/C)

Letter of Credit (L/C) เป็นธุรกรรมการค้าที่มีหลักประกันว่า ผู้ขายสินค้าจะได้รับเงินค่าสินค้าจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศ ภายหลังจากมีการส่งออกสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้าในต่างประเทศ ในทางปฏิบัติผู้นำเข้าสินค้าจะติดต่อธนาคารพาณิชย์ในประเทศตนเองเพื่อขอเปิด L/C มายังธนาคารพาณิชย์ในประเทศผู้ส่งออก เพื่อเป็นหลักประกันการชำระเงินตามเอกสารหลักฐานการส่งออก

4.1.2 บัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ (Nonresident

Baht Account :NRBA)

ในปัจจุบันผู้ที่มีภูมิลำเนาในต่างประเทศสามารถเปิดบัญชีเงินบาทกับธนาคารพาณิชย์ไทยเรียกว่า บัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ เพื่อใช้สำหรับชำระหรือรับชำระเงินจากธุรกรรมเงินบาทต่างๆ กับคนไทย เช่น การชำระหรือรับชำระหรือรับชำระค่าสินค้า กล่าวคือ ในกรณีที่ประเทศไทยนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ พ่อค้าไทยจะชำระค่าสินค้านำเข้า โดยการฝากเงินบาทเข้าบัญชี NRBA ของลูกค้าที่เปิดไว้กับธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ในกรณีตรงข้ามคือ กรณีพ่อค้าไทยส่งออกสินค้า พ่อค้าไทยจะได้รับชำระค่าสินค้า โดยลูกค้าต่างประเทศอาจจ่ายเช็คให้ผู้ส่งออกไทย หรือสั่งธนาคารพาณิชย์ไทยโอนเงินจากบัญชี NRBA เข้าบัญชีของผู้ส่งออกไทย

4.1.3 บัญชีเงินบาท (ทั่วไป)

ในทางปฏิบัติ ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศสามารถเปิดบัญชีเงินบาทกับธนาคารพาณิชย์ไทย และใช้บัญชีดังกล่าวสำหรับการชำระหรือรับชำระธุรกรรมเงินบาทต่างๆ กับคนไทย เช่นเดียวกับบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ ลักษณะแตกต่างที่สำคัญของบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศกับบัญชีเงินบาททั่วไป คือ เงื่อนไขการฝาก/ถอน โดยการนำเงินเข้าฝากในบัญชี NRBA ผู้นำเข้าต้องพิสูจน์เอกสาร หลักฐาน แสดงแหล่งที่มาของเงิน แต่การ

ถอนสามารถทำได้เสรี สำหรับบัญชีเงินบาททั่วไป ไม่มีเงื่อนไขในการฝากเงิน ส่วนการถอนเงินบาท หากเป็นการถอนเพื่อใช้ภายในประเทศไม่มีข้อจำกัด แต่ถ้าถอนเพื่อแลกเป็นเงินตราต่างประเทศ ต้องแสดงหลักฐานตามที่เจ้าพนักงานกำหนด

4.2 การชำระเงินที่ไม่ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์

เป็นวิธีที่นิยมมากสำหรับการค้าชายแดน ซึ่งในทางปฏิบัติมี 3 วิธีที่สำคัญได้แก่

4.2.1 การชำระด้วยเงินสด

การชำระด้วยเงินสด ประกอบด้วยเงินสดสกุลบาท สกุลคู่ค้า หรือดอลลาร์ จากผลสำรวจของสำนักงานภาคธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า พ่อค้าชายแดนจะชำระหรือรับชำระเงินสดสกุลใดขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ที่สำคัญ คือ เสถียรภาพของค่าเงินและอำนาจต่อรองทางการค้า เสถียรภาพของค่าเงินสามารถพิจารณาจากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลประเทศคู่ค้าเทียบกับเงินดอลลาร์ ทั้งนี้ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา พบว่าค่าเงินแต่ละสกุลค่อนข้างมีเสถียรภาพ โดยเงินสกุลหยวน กีบ และเรียล เคลื่อนไหวในช่วงแคบๆ ส่วนเงินจ๊าดแม้ว่ามีอัตราแลกเปลี่ยน 2 อัตราที่แตกต่างกัน คือ อัตราแลกเปลี่ยนทางการและอัตราราคา แต่อัตราแลกเปลี่ยนแต่ละตลาดเคลื่อนไหวช่วงแคบๆ ใดๆก็ดี เสถียรภาพของค่าเงินเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเลือกวิธีการชำระเงิน แต่ในทางปฏิบัติปัจจัยสำคัญหลายประการ ที่แตกต่างกันสำหรับการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านแต่ละประเทศ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกวิธีการชำระเงินของผู้ประกอบการ

ตอนที่ 2. ข้อมูลพื้นฐานของเมียนมาร์และการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์

1. ข้อมูลทั่วไปของเมียนมาร์

1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1.1.1 ที่ตั้ง

เมียนมาร์ ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภาคพื้นทวีป ละติจูดที่ 10 องศาเหนือและ 26-31 องศาเหนือ ลองจิจูดที่ 92 องศาตะวันออกและ 101 องศาตะวันออก

1.1.2 พื้นที่

เมียนมาร์มีพื้นที่ทั้งหมด 678,500 ตารางกิโลเมตร (พื้นดิน 657,740 ตารางกิโลเมตร พื้นน้ำ 20,760 ตารางกิโลเมตร) หรือมีขนาดประมาณ 1.3 เท่าของประเทศไทย มีชายฝั่งทะเลยาว 1,930 กิโลเมตร

1.1.3 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ติดกับจีน

ทิศใต้ ติดกับทะเลอันดามันและอ่าวเบงกอล

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ติดกับ สปป.ลาว และไทย

ทิศตะวันตกติดกับอินเดียและบังกลาเทศ

1.1.4 เขตแดนไทย-เมียนมาร์

เมียนมาร์มีเส้นเขตแดนติดต่อกับประเทศไทย 2,401 กิโลเมตร ในพื้นที่ 10 จังหวัดของไทย (ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง) และ 4 รัฐ 1 เขต ของเมียนมาร์ (ได้แก่รัฐฉาน รัฐกะยา รัฐกะเหรี่ยง รัฐมอญ และภาคตะนาวศรี)

1.1.5 ทรัพยากรทางธรรมชาติ

เมียนมาร์มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ทั้งบนดินและในน้ำมีพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์รวมทั้งมีแหล่งพลังงานเชื้อเพลิง และแหล่งพลังงานไฟฟ้าพลังน้ำ เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ แม่น้ำสาละวิน ไม้สัก ผลผลิตการเกษตรหลัก ได้แก่ ข้าว เมล็ดพืช ถั่ว งา อ้อย ไม้เนื้อแข็ง ปลา และผลิตภัณฑ์จากปลา ผลผลิตทางอุตสาหกรรม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากไม้แร่ต่าง ๆ เช่น ดีบุก ทองแดง เหล็ก ทังสแตน ตะกั่ว ซีเมนต์ อุปกรณ์ก่อสร้าง ปูน เสื้อผ้า อัญมณีและหยก

1.1.6 จุดผ่านแดนไทย-เมียนมาร์

ไทยและเมียนมาร์ผ่านจุดผ่านแดนถาวร 5 แห่ง จุดผ่อนปรน 14 แห่ง และจุดผ่านแดนชั่วคราว 1 แห่ง ปัจจุบันไทยอยู่ระหว่างเตรียมการยกระดับจุดผ่านแดนให้ เป็นจุดผ่านแดนถาวรกับเมียนมาร์ 2 จุด ประกอบด้วย 1. จุดผ่อนปรนด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 2. จุดผ่านแดนชั่วคราวพระเจดีย์สามองค์อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการพัฒนาและเพิ่มปริมาณการค้าชายแดนอย่างเร่งด่วน สามารถแสดงจากตารางที่ 2-1 แสดงจุดผ่านแดนถาวรผ่านแดนไทย - เมียนมาร์ และตารางที่ 2-2 แสดงจุดผ่านแดนจุดผ่อนปรนและจุดผ่านแดนชั่วคราวผ่านแดนไทย - เมียนมาร์

ตารางที่ 2-1 แสดงจุดผ่านแดนถาวรผ่านแดนไทย - เมียนมาร์

จุดผ่านแดน	ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
จุดผ่านแดนถาวร	1	เชียงราย	- สะพานข้ามแม่น้ำแม่สาย เขตเทศบาลแม่สาย อ.แม่สาย	- เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
	2		- สะพานข้ามแม่น้ำแม่สาย ตำบลสันผักสี อ.แม่สาย	
	3	ตาก	- บ.ริมเมย ม.2 ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด	- เมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง
	4	ระนอง	- ด้านตรวจคนเข้าเมือง อ.เมืองระนอง - ท่าเทียบเรือสะพานปลา ต.บางรีน อ.เมืองระนอง - ปากน้ำระนอง ตำบล.ปากน้ำอำเภอเมืองระนอง - ท่าเทียบเรือบริษัทอันดามันคลับจำกัด ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง	- เมืองเกาะสอง ภาคตะนาวศรี
	5	กาญจนบุรี	- บ้านพุน้ำร้อน จ.กาญจนบุรี	ด่านทิกิ

ที่มา : สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ ,2556

ตารางที่ 2-2 แสดงจุดผ่านแดนจุดผ่อนปรนและจุดผ่านแดนชั่วคราวผ่านแดนไทย - เมียนมาร์

จุดผ่านแดน	ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
จุดผ่อนปรน	1	เชียงราย	- ท่า บ.ปางห้า ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย	- เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
	2		- ท่า บ.สายลมจอย ต.เวียงพางคำ อ.แม่สาย	
	3		- ท่า บ.เกาะทราย ต.แม่สาย อ.แม่สาย	
	4		- ท่าคินคำ บ.ป่าแดง ม.5 ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย	- บ.คินคำ จ.ท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
	5		- บ.สบรวก ม.1 ต.เวียง อ.เชียงแสน	- บ.เมืองพง จ.ท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
	6	เชียงใหม่	- ช่องทางกัวผาวอก บ.อรุโณทัย ม.10 ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว	- เมืองสาด รัฐฉาน
	7		- ช่องทางหลักแต่ง บ.เปียงหลวง ต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง	- เมืองเต๊ะ รัฐฉาน
	8	แม่ฮ่องสอน	- ช่องทาง บ.ห้วยคันทน์ ม.4 ต.แม่เงา อ.ขุนยวม	- อ.แม่เงา จ.คอกก่อ รัฐฉาน
	9		- ช่องทาง บ.ห้วยผึ้ง ม.3 ต.ห้วยผา อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	- รัฐฉาน
	10		- ช่องทาง บ.เสาหิน ม.1 ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง	- รัฐกอกูแล
	11		- บ.แม่สายแลบ ม.1 ต.แม่สายแลบ อ.สบเมย	- ผาปูน จ.คอกก่อ
	12		- บ.น้ำเพียงดิน ม.3 ต.ผาบ่อง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	- จ.คอกก่อ

ที่มา : สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ ,2556

ตารางที่ 2-2 แสดงจุดผ่านแดนจุดผ่อนปรนและจุดผ่านแดนชั่วคราวผ่านแดนไทย - เมียนมาร์ (ต่อ)

จุดผ่านแดน	ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
จุดผ่อนปรน	13	กาญจนบุรี	- ด้านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	- อ.พญาตองซู จ.กอกะเร็ก รัฐกะเหรี่ยง ภาคตะนาวศรี
	14	ประจวบคีรีขันธ์	- บ.ไร่เกรา ต.คลองวาฬ อ.เมือง ประจวบคีรีขันธ์	- บ.มุด่อง จ.มะริด ภาคตะนาวศรี
จุดผ่านแดนชั่วคราว	15	กาญจนบุรี	- ด้านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	- อ.พญาตองซู จ.กอกะเร็ก รัฐกะเหรี่ยง ภาคตะนาวศรี

ที่มา : สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ ,2556

หมายเหตุ : ด้านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี เป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าและจุดผ่านแดนชั่วคราวระหว่างไทยกับเมียนมาร์เพียงจุดเดียวของจังหวัดกาญจนบุรี ตามมติคณะอนุกรรมการเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2533 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2533

1.2 การเมืองการปกครอง

1.2.1 ระบอบการปกครอง

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ และหัวหน้ารัฐบาล มีรัฐสภาประกอบด้วยสภาสูง หรือ Upper House ซึ่งเป็นผู้แทนจากสภาชาติพันธุ์สภาประชาชน หรือ Lower House และสภาท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2554

1.2.2 เขตการปกครอง

เมียนมาร์มีกรุงเนปิดอว์เป็นเมืองหลวง แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 รัฐ (state) ตามชาติพันธุ์ของประชากรส่วนใหญ่ของแต่ละเขต และ 7 ภาค (region) ที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อสาย เมียนมาร์ ประกอบด้วย

- 1) รัฐชิน (Chin) เมืองเอก คือ สะคา
- 2) รัฐกะฉิ่น (Kachin) เมืองเอก คือ มิตจินา
- 3) รัฐกะเหรี่ยง (Kayin) เมืองเอก คือ ปะอาน
- 4) รัฐกะยา (Kayah) เมืองเอก คือ หลอยก่อ
- 5) รัฐมอญ (Mon) เมืองเอก คือ มะละແหมံ
- 6) รัฐยะไข่ (Rakhine) เมืองเอก คือ ชิตตเว

และ 7 ภาค (region) ประกอบด้วย

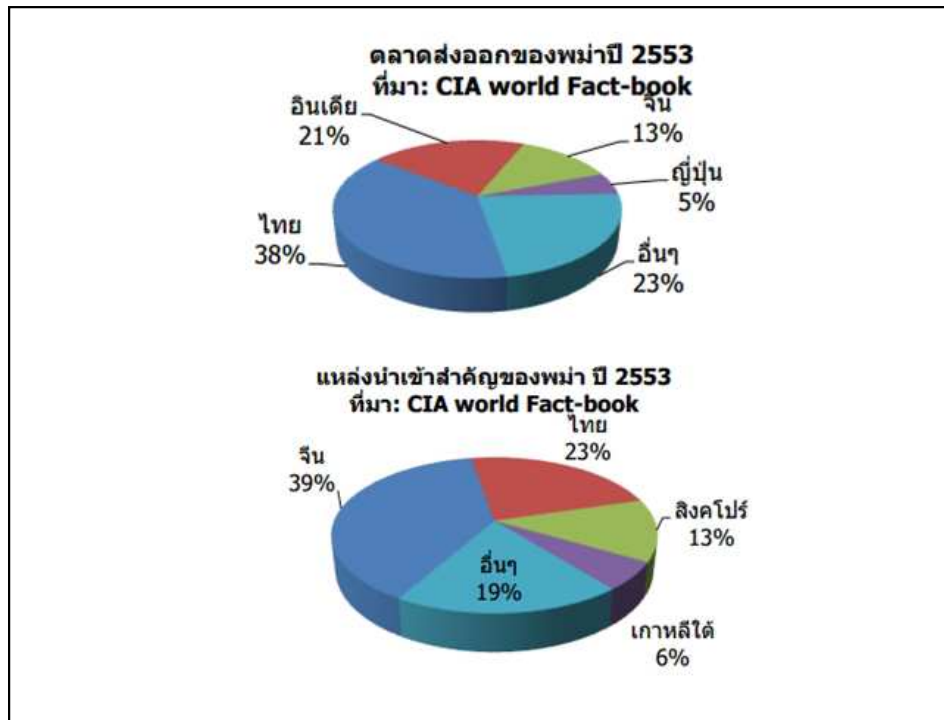
- 1) ภาคอิรวดี (Ayeyarwady) เมืองเอก คือ พะสิม
- 2) ภาคพะโค (Bago) เมืองเอก คือ พะโค
- 3) ภาคมาเกว (Magway) เมืองเอก คือ มาเกว
- 4) ภาคมันทะเลย์ (Mandalay) เมืองเอก คือ มันทะเลย์
- 5) ภาคสะกาย (Sagaying) เมืองเอก คือ สะกาย
- 6) ภาคตะนาวศรี (Tanintharyi) เมืองเอก คือ ทวาย
- 7) ภาคย่างกุ้ง (Yangon) เมืองเอก คือ ย่างกุ้ง

2. การค้าระหว่างประเทศของเมียนมาร์

ปัจจุบันรัฐบาลเมียนมาร์ให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนในการขยายการค้าระหว่างประเทศมากกว่าการค้ารูปแบบอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศไทย จีน อินเดีย บังคลาเทศ และลาว ประกอบกับรัฐบาลเมียนมาร์เล็งเห็นว่าที่ตั้งของเมียนมาร์เองเป็นจุดเชื่อมโยงกับกลุ่มเศรษฐกิจสำคัญของโลกหลายกลุ่มเข้าด้วยกัน เช่น กลุ่ม BIMSTEC (บังคลาเทศ ศรีลังกา อินเดีย และไทย และ เมียนมาร์) และอาเซียน หรือ ระหว่างตลาดใหญ่อย่างอินเดียกับจีนที่มีประชากรรวมกันมากกว่า 2,500 ล้านคน ดังนั้นเมียนมาร์จึงมองว่าการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้าทวิภาคีได้เป็นเพียงการพัฒนาการค้าสองฝ่ายเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ ในภูมิภาคให้แน่นยิ่งขึ้น อาทิเช่น อาเซียน กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง , BIMSTEC และระเบียงเศรษฐกิจ GMS แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจของเมียนมาร์ ในช่วงเริ่มเปิดประเทศนี้จะนำไปในทิศทางของการส่งเสริมการค้าชายแดนให้กว้างขวางและต่อยอดการค้าชายแดนเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น เช่น พัฒนา

เศรษฐกิจพิเศษเพื่อการส่งออกบริเวณชายแดน ท่าเรือและนิคมอุตสาหกรรมทวายเพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจเมียนมาร์ ไทย อินเดีย จีน เข้าด้วยกัน โดยมีเมียนมาร์เป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะได้เห็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในลักษณะเดียวกันในเมืองหลักต่างๆ โดยเฉพาะหัวเมืองชายแดนของเมียนมาร์ในอนาคตอันใกล้นี้ สามารถแสดงตลาดการส่งออกตลาดการส่งออก – นำเข้าของเมียนมาร์ จากแผนภาพที่ 2-1 ตลาดการส่งออก - นำเข้าของเมียนมาร์ ปี 2553

แผนภาพที่ 2-1 ตลาดการส่งออก - นำเข้าของเมียนมาร์ ปี 2553

ที่มา : พม่าเปิดประเทศไทย ได้หรือเสีย, ออนไลน์, 2557

จากแผนภาพพบว่าคู่ค้าของเมียนมาร์ส่วนใหญ่อยู่ในเอเชีย โดยกว่าร้อยละ 70 ของการส่งออกเป็นการส่งออกไปเอเชีย ได้แก่ การส่งออกมาประเทศไทย ร้อยละ 38.3 อินเดียร้อยละ 20.8 จีนร้อยละ 12.9 และญี่ปุ่นร้อยละ 5.2 สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์จากไม้ ัญชูพืช ถั่ว และพลาสติกแข็ง/แข็ง ในด้านการนำเข้า ประมาณร้อยละ 90 ของการนำเข้าก็เป็นการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียเช่นกัน อาทิเช่น จีน ร้อยละ 38.9 ประเทศไทย ร้อยละ 23.2 สิงคโปร์ ร้อยละ 12.9 เกาหลีใต้ ร้อยละ 5.8 สินค้านำเข้าสำคัญของพม่า ได้แก่ ผ้าฝ้าย ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ปุ๋ย พลาสติกและผลิตภัณฑ์ และเครื่องจักรยนต์

3. การค้าระหว่างไทย-เมียนมาร์

เมียนมาร์เป็นประเทศที่มีศักยภาพทางการค้ากับไทยสูงมาก ประเทศไทยเป็นคู่ค้าสำคัญทั้งด้านการส่งออกและการนำเข้า เนื่องจากภาคการผลิตของเมียนมาร์ยังมีประสิทธิภาพไม่มากนักจำเป็นต้องนำเข้าเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่การนำเข้าก๊าซธรรมชาติและปัจจัยการผลิตจากเมียนมาร์ก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาการส่งออกของไทย ความสัมพันธ์ด้านการค้าไทย - เมียนมาร์จึงเป็นไปในลักษณะเกื้อกูลกัน การค้าส่วนใหญ่เป็นการค้าชายแดนโดยผ่านด่านต่างๆ ทั้งจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน ที่ติดกับ 10 จังหวัดชายแดนของไทย นอกจากนี้ในอนาคตไทยยังสามารถใช้เมียนมาร์เป็นประตูสู่อินเดียและเอเชียใต้ เมื่ออาเซียนรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) แล้วในปี 2558

3.1 การค้ารวมการค้าไทย-เมียนมาร์

เมียนมาร์เป็นคู่ค้าอันดับที่ 6 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ และเป็นคู่ค้าอันดับที่ 16 ของโลก การค้าของไทยกับเมียนมาร์ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา (2008-2011) มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 5,008.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 22 ต่อปี โดยในปี 2011 การค้ารวมไทย-เมียนมาร์ มีมูลค่า 6,114.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 25.1 โดยไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ามูลค่า 422.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นที่คาดว่าแนวโน้มการค้าไทย-เมียนมาร์จะเพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558 จะมีนักธุรกิจอาเซียน จีน และอินเดียมาใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการเจาะตลาดเมียนมาร์มากยิ่งขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่าไทยขาดดุลการค้าเมียนมาร์มาโดยตลอดเนื่องจากไทยโดย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นำเข้าก๊าซธรรมชาติผ่านจังหวัดกาญจนบุรี สูงถึงร้อยละ 90 ของการนำเข้าจากเมียนมาร์รวม

3.2 การส่งออก

เมียนมาร์เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 7 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และกัมพูชา และเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 19 ของไทยกับโลก ในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา (2008-2011) การส่งออกของไทยไปเมียนมาร์มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 1,948.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 32 ต่อปี

3.3 สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปเมียนมาร์

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปเมียนมาร์ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค และวัสดุก่อสร้าง เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาเมียนมาร์มีการสร้างเมืองหลวงแห่งใหม่ที่เนปิดอว์ และพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ๆ หลายแห่ง เป็นผลให้มีการนำเข้าสินค้าหลายชนิดจากไทยเพิ่มขึ้น เช่น เหล็ก เครื่องจักรกล วัสดุก่อสร้าง รถยนต์ ผ้าฝ้าย และชิ้นส่วนยานยนต์ และวัสดุก่อสร้าง

3.4 การนำเข้า

เมียนมาร์เป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 4 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย เป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 15 ของไทยจากทั่วโลก ในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา (2008-2011) การนำเข้าของไทยจากเมียนมาร์มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 3,060 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี 2011 ไทยมีการนำเข้าจากเมียนมาร์มูลค่า 3,268.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.4

3.5 สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากเมียนมาร์

สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากเมียนมาร์ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสินค้าที่ไทยนำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกเป็นหลัก เช่น ไม้/ไม้แปรรูป สัตว์น้ำแช่เย็น/แช่แข็ง และเนื้อสัตว์ เป็นต้น ทั้งนี้หากไม่นับรวมการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ จะพบว่าไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ากับเมียนมาร์

4. การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

การค้าชายแดนเป็นรูปแบบการค้าที่รัฐบาลเมียนมาร์ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ขณะที่การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์นั้นมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 ของการค้าไทย-เมียนมาร์รวม โดยการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ มีความคล่องตัวกว่าการค้าปกติ เนื่องจากไทยมีพรมแดนติดกับเมียนมาร์ ยาว 2,387 กิโลเมตรผ่าน 10 จังหวัดของไทย ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง การค้าชายแดนตอนบนจะต้องผ่านชนกลุ่มน้อย 3 กลุ่ม คือ รัฐฉาน รัฐคะยา และรัฐกะเหรี่ยง ซึ่งปัจจุบันมีความตกลงหยุดยิงชั่วคราวกับรัฐบาลกลางของเมียนมาร์ ขณะที่ตอนล่างเป็นพื้นที่ของกนเขื่อนสายเมียนมาร์ การค้าชายแดนจะใช้นเงินสกุลกบบาทหรือเงินเหรียญสหรัฐเท่านั้น

4.1 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

มูลค่าการค้าชายแดนสามารถแสดงดังตารางที่ 2-3 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ปี 2552 – 2555 (มกราคม – มีนาคม)

ตารางที่ 2-3 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ปี 2552 – 2555 (มกราคม – มีนาคม)

รายการ	มูลค่า(ล้านบาท)					อัตราเปลี่ยนแปลง		
	2552	2553	2554	2554	2555	53/52	54/53	55/54
	(ม.ค. – มี.ค.)					(ม.ค. – มี.ค.)		
มูลค่าการค้ารวม	134,766.4	137,869.3	157,590.6	35,454.6	35,177.3	2.3	14.3	-0.8
การส่งออก	42,604.4	50,854.4	60,597.3	15,879.4	18,352.1	19.4	19.2	15.6
การนำเข้า	92,162.0	87,014.9	96,993.3	19,575.2	16,825.1	-5.6	11.5	-14.1
ดุลการค้า	-49,557.6	-36,160.5	-36,396.0	-3,695.8	1,527.0			

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ, ออนไลน์, 2555

จากตาราง 2-3 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ปี 2552 – 2555 (มกราคม – มีนาคม) พบว่าในปี 2554 ไทยและเมียนมาร์มีมูลค่าการค้าชายแดน 157,590 ล้านบาท มีการขยายตัว ร้อยละ 14 โดยร้อยละ 38 เป็นการส่งออก และร้อยละ 62 เป็นการนำเข้า ทั้งนี้เมียนมาร์เป็นคู่ค้าด้านการค้าชายแดนของไทย เป็นอันดับ 2 รองจากมาเลเซีย สินค้าส่งออกชายแดนไทย-เมียนมาร์ที่สำคัญ คือ เครื่องดื่ม น้ำมันเชื้อเพลิง สุรา รถยนต์และชิ้นส่วน ผ้าและด้าย เหล็ก เหล็กกล้า บะหมี่สำเร็จรูป และน้ำมันปาล์ม ส่วนสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ไม้และผลิตภัณฑ์ ผัก ผลไม้ ปลาหมึกสด/แช่แข็ง โค กระบือ สุกร สินแร่ และโลหะอื่นๆ

การค้าปี 2554 ไทยมีมูลค่าการค้าชายแดนกับเมียนมาร์ รวม 157,590.6 ล้านบาท (ปี 2553 มูลค่า 137,869.3 ล้านบาท) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.3 โดยจำแนกเป็นการส่งออก 60,597.3 ล้านบาท (ปี 2553 มีมูลค่า 50,854.4 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.2 การนำเข้า 96,993.3 ล้านบาท (ปี 2553 มีมูลค่า 87,014.9 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.5 ทำให้ประเทศไทยขาดดุลการค้า 36,396.0 ล้านบาท อันเป็นผลจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ

สำหรับปี 2555 (มกราคม-มีนาคม) ไทยมีมูลค่าการค้าชายแดนกับเมียนมาร์ รวม 35,177.3 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 0.8 (ปี 2554 มีมูลค่า 35,454.6 ล้านบาท) แบ่งเป็นการส่งออก มีมูลค่า 18,352.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.6 (ปี 2554 มีมูลค่า 15,879.4 ล้านบาท) การนำเข้า มีมูลค่า 16,825.1 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 14.1 (ปี 2554 มีมูลค่า 19,575.2 ล้านบาท) ไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า 1,527.0 ล้านบาท

4.2 สินค้านำเข้า-ส่งออกที่สำคัญของการค้าชายแดน ในปี 2555 (มกราคม – มีนาคม)

4.2.1 สินค้าส่งออกที่สำคัญ

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันดีเซล มีมูลค่า 2,136.4 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 12.5 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 1,518.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.5 เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 1,163.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.9 น้ำมันเบนซิน 1,138.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.9 ผ้าฝ้ายและด้าย มีมูลค่า 826.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6

4.2.2 สินค้านำเข้าที่สำคัญ

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ มีมูลค่า 15,827.9 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 14.7 สัตว์น้ำมีมูลค่า 423.9 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 19.7 ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ มีมูลค่า 165.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.6 โค กระบือ สุกร แพะ แกะ มีมูลค่า 109.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 48.4 และสินแร่ โลหะอื่นๆ เศษโลหะอื่นๆ และผลิตภัณฑ์ มีมูลค่า 64.4 ล้านบาท ลดลง ร้อยละ 20.9

5. ภาวะการค้าชายแดนไทยกับเมียนมาร์ (รายจังหวัด) ในปี 2555 (มกราคม – มีนาคม)

ตารางที่ 2-4 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย –เมียนมาร์ (รายจังหวัด) ปี 2552 – 2555 (มกราคม – มีนาคม)

หน่วย: ล้านบาท

จังหวัด	2552			2553			2554			2555 (มกราคม – มีนาคม)				
	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	Δ %	นำเข้า	Δ %	ดุลการค้า
ตาก	25,073.2	1,495.8	23,577.4	23,970.6	1,087.7	22,882.8	21,218.2	888.7	20,329.5	9,163.8	106.5	346.7	13.2	8,817.1
ระนอง	10,590.1	2,711.1	7,879.0	14,531.6	2,229.6	12,302.0	23,331.2	2,002.9	21,328.3	4,971.0	-28.4	560.7	-10.2	4,410.3
เชียงราย	6,221.8	183.7	6,038.0	10,061.8	199.9	9,861.9	12,103.1	120.9	11,982.2	3,205.0	-7.0	45.1	8.5	3,159.9
กาญจนบุรี	514.0	87,751.9	-87,237.9	2,114.2	83,275.4	-81,161.2	3,671.3	93,915.1	-90,240.8	962.1	4.3	15,855.4	-14.7	14,893.3
แม่ฮ่องสอน	201.2	17.3	183.9	163.6	221.0	-57.5	251.7	46.8	204.8	44.7	-64.5	12.0	-46.2	32.7
ประจวบคีรีขันธ์	2.3	1.4	1.0	2.1	1.1	1.0	19.8	21.8	-2.0	5.5	-9.8	5.1	836.2	0.4
เชียงใหม่	1.8	0.0	1.8	1.5	0.1	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
อื่นๆ	0.0	0.8	-0.8	9.1	0.0	9.1	2.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
รวม	42,604.4	92,162.0	-49,557.6	50,854.4	87,014.9	-36,160.5	60,597.3	96,993.3	-36,396.0	18,352.1	15.6	16,825.1	-14.1	1,527.0

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ, ออนไลน์, 2555

จากตารางตารางที่ 2-4 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนไทย –เมียนมาร์ (รายจังหวัด) ปี 2552 – 2555 (มกราคม – มีนาคม) พบว่า จังหวัดที่มีมูลค่าการส่งออกชายแดนด้านเมียนมาร์เป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ จังหวัดตาก มีมูลค่า 9,163.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 106.5 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดระนอง มีมูลค่าการส่งออก 4,971.0 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 28.4 จังหวัดเชียงราย มีมูลค่า 3,205.0 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 7.0 จังหวัดกาญจนบุรี มีมูลค่า 962.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีมูลค่า 44.7 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 64.5 ตามลำดับ

จังหวัดที่มีมูลค่าการนำเข้าชายแดนด้านเมียนมาร์เป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี มีมูลค่าการนำเข้า 15,855.4 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 14.7 โดยเป็นการนำเข้าก๊าซธรรมชาติทางท่อส่งก๊าซ มูลค่า 15,827.9 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ จังหวัดระนอง มีมูลค่า 560.7 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 10.2 จังหวัดตาก มีมูลค่า 346.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.2 จังหวัดเชียงราย มีมูลค่า 45.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.5 และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีมูลค่า 12.0 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 46.2 ตามลำดับ

ด้านการค้าสำคัญระหว่างไทยกับเมียนมาร์ได้แก่ ด้านสังขละบุรี (กาญจนบุรี) มูลค่าการค้า 97,000 ล้านบาทต่อปี ด้านระนอง มูลค่าการค้า 25,000 ล้านบาทต่อปี ด้านแม่สอด (ตาก) มูลค่าการค้า 22,000 ล้านบาทต่อปี ด้านแม่สาย (เชียงราย) มูลค่าการค้า 9,600 ล้านบาทต่อปี ด้านเชียงแสน (เชียงราย) มูลค่าการค้า 2,400 ล้านบาทต่อปี

6. สถานการณ์การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

จากการรายงานสถานการณ์การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ ปี 2555 (มกราคม – มีนาคม) โดยสำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ พบว่าเมียนมาร์มีการปรับมาตรการเชิงรุกในด้านการค้าชายแดนดังนี้(กรมการค้าต่างประเทศ,ออนไลน์, 2557)

6.1 สถานการณ์การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ด้านอำเภอแม่สอด

จังหวัดตาก

สถานการณ์การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในเดือนมกราคม – มีนาคม 2555 มีมูลค่าการส่งออก 9,163.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาร้อยละ 106.5 (ปี 2554 (มกราคม – มีนาคม) มีมูลค่า 4,437.1 ล้านบาท) และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เมียนมาร์ได้เปิดด่านเมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ตรงข้ามกับจุดผ่านแดนถาวร อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2554 หลังจากเมียนมาร์ปิดด่านตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2553 และในช่วงเทศกาลสงกรานต์ คาดว่าชาวเมียนมาร์จะมีการสั่งซื้อสินค้าเพิ่มขึ้นรวมทั้งสินค้าที่เกี่ยวข้องกับประเพณีสงกรานต์ และสินค้าอุปโภค-บริโภคที่ชาวเมียนมาร์ใช้เป็นประจำ

6.2 คณะมนตรีด้านการต่างประเทศของสหภาพยุโรป (EU) ได้มีมติ

ยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรต่อเมียนมาร์

คณะมนตรีด้านการต่างประเทศของสหภาพยุโรป (EU) ได้มีมติยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรต่อเมียนมาร์ทั้งหมด ยกเว้นที่เกี่ยวกับอาวุธ เป็นเวลา 1 ปี ตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน 2555 ภายหลังจากสหภาพยุโรปดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเมียนมาร์ นับตั้งแต่ปี 2539 เป็นระยะเวลานานกว่า 16 ปี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาทางการเมืองเชิงบวกของเมียนมาร์ ในหลายมิติ เช่น มีการเลือกตั้งผู้รอบประชาธิปไตย การปฏิรูปกฎหมายเพื่อส่งเสริมเสรีภาพในการชุมนุม และการปล่อยตัวนักโทษทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และจากผลการยกเลิกมาตรการคว่ำบาตร ทำให้เป็นการเปิดโอกาสให้บริษัทเอกชนของ EU สามารถเข้าไปลงทุนและแสวงหาโอกาสด้านเศรษฐกิจในเมียนมาร์ได้ เช่น สาขาเหมืองแร่ และป่าไม้ และที่สำคัญ EU กำลังพิจารณาจะคืนสิทธิพิเศษทางการค้า (Generalized System of Preferences; GSP) แก่เมียนมาร์ หากเมียนมาร์ได้สิทธิ GSP คืนจาก EU โดยเฉพาะสาขาประมง และสินค้าเกษตรอื่น ๆ อาจเป็นการสร้างการแข่งขันทางการตลาด

นอกเหนือจากนี้ผู้ป้อนก็ประกาศยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรต่อเมียนมาร์ ตามหลังสหภาพยุโรปแล้วเช่นกัน

6.3 การเปิดจุดผ่อนปรนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี

ภายในปี นี้จะมีการเปิดจุดผ่อนปรนบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นด่านผ่านแดนถาวร โดยใช้กลไกของคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-เมียนมาร์ (Joint Boundary Committee – JBC) ขณะนี้ ความร่วมมืออยู่ระหว่างการสำรวจและจัดทำรายละเอียดภูมิประเทศ

6.4 เปิดใช้ระบบการยื่นขอวีซ่าผ่านอินเทอร์เน็ต

กระทรวงการโรงแรมและการท่องเที่ยวของเมียนมาร์ได้เปิดใช้ระบบการยื่นขอวีซ่าผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักเดินทางต่างชาติที่ต้องการเดินทางเยือนเมียนมาร์ โดยหวังกระตุ้นการท่องเที่ยว และนอกจากนี้ เมียนมาร์ได้ขยายระยะทางการท่องเที่ยวจากจังหวัดระนองไปยังเมืองมะริดและเมืองทวาย ซึ่งเดิมนักท่องเที่ยวจากไทยสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ไกลไม่เกินระยะทาง

7. การเปิดประเทศของเมียนมาร์

เมียนมาร์ได้ดำเนินการเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านภาษีส่วนบุคคลและค่าแรงงานผนวกกับศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติของเมียนมาร์เอง ทำให้เป็นที่สนใจและดึงดูดนักลงทุนจากกลุ่มอเมริกา ยุโรป รวมถึงประเทศในภูมิภาคเอเชีย ทั้งนี้ จากการประชุมเวทีเศรษฐกิจโลกที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมียนมาร์ได้ประกาศนโยบายเปิดประเทศเพื่อต้อนรับแก่นักลงทุนต่างชาติโดยยกเว้นภาษีให้ 8 ปี หวังกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) ในปี 2555 เป็นร้อยละ 6 การเปิดประเทศเมียนมาร์จะทำให้เกิดพันธมิตรด้านการค้า-การลงทุน แสดงถึงความร่วมมือในระดับภาครัฐและเอกชน โดยลดอุปสรรคทางการค้าต่างๆ การปรับปรุงกฎระเบียบ และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ทดลองใช้ระบบการยื่นขอวีซ่าผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยว ขยายการปรับปรุงสนามบินอย่างกว้าง เพื่อให้ได้มาตรฐานบริการเต็มรูปแบบ พัฒนาการค้าเงินตราต่างประเทศ/หุ้น เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปเศรษฐกิจ

7.1 ปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจ

รัฐบาลเมียนมาร์ได้ปรับอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2555 ให้เป็นระบบเดี่ยวและเป็นไปตามกลไกตลาด ทำให้ค่าเงินอ่อนตัวลงอย่างมากจากเดิม 6.4 จ๊าด เป็น 818 จ๊าด (ต่อเหรียญสหรัฐ) พร้อมกับเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัวโดยอ้างอิงกลไกตลาด นับเป็นการยกเครื่องตามแผนปฏิรูปเศรษฐกิจและการเงินที่เด่นชัด นอกจากจะช่วยให้อัตราแลกเปลี่ยนสอดคล้องกับมูลค่าในตลาดมืดแล้ว ยังช่วยในการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศได้ดีขึ้น เป็นการอำนวยความสะดวกและก่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน การปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจครั้งนี้มี

ความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเมียนมาร์ตั้งอยู่ระหว่างจีนและอินเดีย ซึ่งเป็นพื้นที่ใหญ่ที่มีศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจ อีกทั้งเมียนมาร์จะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะช่วยให้ไทยค้ากับจีนและอินเดียมากขึ้น ภายใต้ความตกลง FTA ที่ไทยได้จัดทำกับทั้งสองประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและกรอบอาเซียน-จีน และอาเซียน-อินเดีย ตลอดจนมีแนวโน้มที่ยุโรปและอเมริกาจะฟื้นความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการต่อไป

7.2 การรับการช่วยเหลือ การสนับสนุนจากต่างประเทศ

เมียนมาร์ ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งด้านการเงิน องค์กรความรู้ จากต่างประเทศมากมาย อาทิ กองทุน IMF ช่วยการปฏิรูปค่าเงิน ADB พัฒนาระบบการเงินการธนาคาร ธนาคารแห่งประเทศไทยฝึกอบรมบุคลากร พัฒนาระบบธนาคาร ตลาดเงินตลาดทุน สิ่งคูปรีฝึกบุคลากรด้านวางแผนเศรษฐกิจและพัฒนาเมือง ญี่ปุ่นให้คำแนะนำในการพัฒนาตลาดหุ้น และเกาหลีใต้ เจริญกับเมียนมาร์เพื่อตั้งตลาดหุ้น

7.3 โอกาสทางการค้าการลงทุน

การเปิดประเทศของเมียนมาร์ ทำให้เห็นโอกาสการลงทุนในเมียนมาร์ จากการที่รัฐบาลเมียนมาร์เปิดสัมปทานกว่า 100 เกาะให้ต่างชาติเข้าไปลงทุน โดยเฉพาะสนามบินเกาะสอง ซึ่งติดกับจังหวัดระนองเป็นแหล่งค่าน้ำที่ติดอันดับโลก เหมาะลงทุนในอุตสาหกรรมประมงไทยมีโครงการเจรจาการค้าและสร้างเครือข่ายพันธมิตรในธุรกิจท่องเที่ยวและสปาระหว่างไทย-เมียนมาร์ ณ กรุงย่างกุ้ง ทะวาย มะริด ช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2555 การลงทุนในภาคเกษตร พลังงาน โครงสร้างพื้นฐาน และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น เช่น สิ่งทอ

8. ข้อจำกัดและอุปสรรคทางการค้าในการลงทุนในเมียนมาร์

แม้ว่าเมียนมาร์จะประกาศว่าเปิดประเทศแล้ว แต่การค้าก็ยังไม่เป็นระบบสากลนัก กฎระเบียบ มาตรการทางการค้ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและบ่อยครั้ง ก่อให้เกิดความไม่มั่นใจต่อนักธุรกิจ นอกจากนี้ในหลายๆ ครั้งแม้จะมีกฎระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษรก็ตามแต่กลับไม่มีผลในทางปฏิบัติ อีกทั้งอำนาจต่างๆ ก็ยังไม่กระจายไปยังระดับท้องถิ่น ยังคงรวมศูนย์การตัดสินใจอยู่ที่รัฐบาลทหารเมียนมาร์ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคง ทั้งนี้ เมียนมาร์มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่เป็นการจำกัดปริมาณการนำเข้าเพื่อแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าหลายด้าน ดังนี้

8.1 กำหนดให้การนำเข้าสินค้าต้องเป็นเงินที่ได้จากการส่งออกเท่านั้น

8.2 กำหนดสัดส่วนการนำเข้า

กำหนดสัดส่วนการนำเข้าโดยผู้นำเข้าจะต้องนำเข้าสินค้าจำเป็นก่อนจำนวนร้อยละ 80 ของการนำเข้าทั้งหมดก่อน จึงจะสามารถนำเข้าสินค้าอื่นๆ หรือสินค้าฟุ่มเฟือยอีกร้อยละ

20 ได้ สินค้าจำเป็น ได้แก่ เครื่องจักร วัสดุก่อสร้าง วัสดุที่ใช้ในการเกษตร ยานยนต์และอุปกรณ์การขนส่ง อุปกรณ์การแพทย์ ยา อุปกรณ์ผลิตยา เครื่องจักรและวัสดุเพื่อการประมง วัสดุที่ใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืช เมล็ดพันธ์สำหรับการเกษตร อาหารปรุงแต่ง อุปกรณ์การสื่อสาร วัตถุดิบสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องเขียน เครื่องผลิตไฟฟ้า เครื่องมือเพื่อการคมนาคม และอุปกรณ์การจ่ายไฟฟ้า สำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม สิ่งทอ ของใช้ส่วนบุคคล ของใช้ในครัวเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ และสินค้าเบ็ดเตล็ด ทั้งนี้ผู้นำเข้าจะต้องนำเข้าสู่สินค้าจำเป็นให้เสร็จสิ้นก่อน จึงจะได้รับอนุญาตให้นำเข้าสินค้าอื่นๆ ได้ ก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้นำเข้ามิได้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการสินค้าทุกชนิด

8.3 การขอใบอนุญาตนำเข้า

การขอใบอนุญาตนำเข้า หากเป็นชาวต่างชาติจะใช้เวลาดำเนินการนานมาก ประมาณ 3- 6เดือน ขณะที่หากเป็นชาวเมียนมาร์เองจะใช้เวลาเพียง 2-3 วัน

8.4 การนำเข้าแต่ละครั้งจะทำได้ไม่เกิน 100,000 เหรียญสหรัฐ

8.5 ยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออกที่กรุงเนปิดอว์เท่านั้น

ผู้ที่ทำธุรกิจนำเข้า-ส่งออกสินค้า จะต้องยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออกที่กระทรวงพาณิชย์เมียนมาร์ที่กรุงเนปิดอว์เท่านั้น

8.6 จำกัดวงเงินเปิด L/C ของผู้นำเข้าไม่เกิน 50,000 เหรียญต่อเดือน

8.7 ข้อจำกัดในการเปิด L/C

การกำหนดให้ผู้นำเข้าต้องได้รับเงินรายได้จากการส่งออกก่อน จึงจะสามารถนำรายได้จากการส่งออกมาเปิด L/C ในการนำเข้าสินค้าได้ เพื่อเป็นการลดการขาดดุลการค้า

8.8 รัฐบาลทหารเมียนมาร์เป็นผู้ผูกขาดระบบการค้า

รัฐบาลทหารเมียนมาร์เป็นผู้ผูกขาดระบบการค้า การลงทุน การธนาคาร ซึ่งมีนโยบายไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงบ่อย ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ

8.9 มาตรการห้ามนำเข้าสินค้าทางเรือ (Normal Trade/ Oversea Trade)

มาตรการห้ามนำเข้าสินค้าทางเรือ (Normal Trade/ Oversea Trade) 14 รายการ เหมือนมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าทางชายแดน ยกเว้นผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ใช้ในครัวเรือน และของใช้ส่วนตัวทุกชนิด อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ ทางการเมียนมาร์อนุญาตให้นำเข้าผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ใช้ในครัวเรือนและของใช้ส่วนตัวทุกชนิด และผลไม้ 7 ชนิด คือ แอปเปิ้ล สาลี่ องุ่น เชอร์รี่ พุทรา ส้ม และทุเรียน

8.10 การห้ามส่งออกสินค้าสำคัญ 32 รายการ

รัฐบาลเมียนมาร์ห้ามส่งออกสินค้าสำคัญ 32 รายการ ภายใต้ระบบการค้าชายแดน และ 31 รายการ ภายใต้ระบบการค้าปกติ ได้แก่ ข้าว ปลายข้าว น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลดิบ ถั่วลิสงและน้ำมันถั่วลิสง งาและน้ำมันงา เมล็ด Niger และน้ำมันเมล็ดทานตะวันและน้ำมัน กากพืชน้ำมันทุกชนิด ฝ้ายและผลิตภัณฑ์จากฝ้าย น้ำมันปิโตรเลียม อัญมณี ทองคำหยก ไข่มุก เพชร ดิบุก ตะกั่ว วุลเฟรม ส่วนผสมดิบุกและซีโลท์ เงิน ทองแดง สังกะสี ถ่านหิน โลหะอื่นๆ งาช้าง ช้าง ม้า วัว ควาย และสัตว์สงวน หนังสัตว์ เปลือกกุ้งป่น อวูช และเครื่องกระสุน วัตถุโบราณ ยางพารา สำหรับสินค้าที่ห้ามส่งออกภายใต้ระบบการค้าชายแดนเพิ่มไม้สักอีกหนึ่งรายการ การส่งออกสินค้าดังกล่าวจะทำให้โดยรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจเท่านั้นและจะต้องขนส่งทางเรือจากท่าเรือที่กรุงย่างกุ้ง ซึ่งต้องขนส่งระยะทางไกลและมีต้นทุนค่าขนส่งเพิ่มขึ้น ในทางปฏิบัติการห้ามดังกล่าวกลับไม่ทำให้มูลค่าการค้าชายแดนลดลง เนื่องจากมีการลักลอบขนส่งที่ชายแดน อีกทั้งแม้ว่ามาตรการห้ามนี้ยังไม่ถูกยกเลิก แต่ในทางปฏิบัติฝ่ายเมียนมาร์ก็ได้มีการผ่อนปรนเป็นรายกรณีไป ดังนั้นส่วนนี้กลับเป็นผลดีต่อไทย เพราะขณะที่สินค้าจากประเทศอื่นเข้าเมียนมาร์ไม่ได้ สินค้าไทยกลับมีวางขายในตลาดของเมียนมาร์อย่างมากมายเช่นเดิม

8.11 คำนายหน้าการส่งผ่านสินค้าไปประเทศที่ 3

การส่งผ่านสินค้าไปประเทศที่ 3 โดยใช้เมียนมาร์เป็นตัวกลาง ผู้ส่งออกจะต้องเสียค่านายหน้า (Commission) ร้อยละ 5 ให้ผู้นำเข้าเมียนมาร์ และเสียอีกร้อยละ 7.5 ให้กรมศุลกากรเมียนมาร์ รวมเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมทั้งสิ้นร้อยละ 12.5 สินค้าผ่านแดนส่วนใหญ่ ได้แก่ ยานยนต์และอุปกรณ์ มาตรการเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคและก่อให้เกิดการค้าชายแดนทั้งในระบบและนอกระบบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคทางการค้าด้านอื่นๆ ได้แก่

8.12 ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยไ้รายทาง

ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยไ้รายทางเป็นจำนวนมากจากรถบรรทุกทุกสินค้าที่ขนส่งสินค้าจากชายแดนเข้าไปยังกรุงย่างกุ้งทำให้สินค้านี้มีต้นทุนสูง

8.13 การผูกขาดของธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์

ธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล ฐานะและระบบของธนาคารไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ รวมทั้ง ระบบการเงินไม่มีเสถียรภาพ

8.14 ปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลเมียนมาร์กับชนกลุ่มน้อย

ปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลเมียนมาร์กับชนกลุ่มน้อย ทำให้ไม่มีความปลอดภัยตามแนวชายแดน มีการปิดด่านการค้าชายแดนด้านที่ติดต่อกับไทยบ่อยครั้ง สินค้าไทย

ไม่สามารถขนส่งเข้าไปยังเมียนมาร์ได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้สินค้าไทยขาดตลาดและเสียเปรียบสินค้าประเทศคู่แข่งอื่นๆ โดยเฉพาะสินค้าจากจีนสามารถเข้ามาทดแทนสินค้าไทยได้

8.15 เส้นทางคมนาคมมีสภาพชำรุด

เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมาร์มีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าระหว่างทั้งสองประเทศ

ตอนที่ 3 กระบวนการในการกำหนดแนวทางรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

การจัดทำแนวทางรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ใช้วิเคราะห์การประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคามของการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ (Strength Weakness Opportunity and Treat : SWOT Analysis) ในสถานการณ์การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ และใช้ PESTEL Analysis เป็นกรอบการประเมินสถานะแวดล้อมของปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ และ ด้านแนวทางการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันใช้เครื่องมือวิเคราะห์คือ แบบจำลองไดมอนด์ (Diamond Model)

3.1 Swot analysis การประเมินสภาพแวดล้อมโดยการวิเคราะห์ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด

SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งทีอาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป (อภิชัย ศรีเมือง, 2555 : 45)

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ SWOT ในการประเมินสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในของการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างจะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามี

อิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์อย่างไร จุดแข็งของศักยภาพของการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์จะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนของศักยภาพของการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์จะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจจะเป็นอุปสรรคในการการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้จะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแนวทางรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

3.2 PESTLE Analysis

PESTLE Analysis เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรโดยพิจารณาถึงนั่นคือเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์แนวโน้มของตลาด และวิเคราะห์ภาพรวมของธุรกิจในอนาคต โดยอาศัยการข้อมูลของการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เราไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก็ประกอบไปด้วย P – Politic : ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง E – Economic : ปัจจัยทางเศรษฐกิจ S – Social : ปัจจัยทางสภาพสังคม และสุดท้าย T – Technology : ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ L- Legal : ปัจจัยทางกฎหมายผลกระทบต่อสิทธิตามกฎหมาย E - Environmental : ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (การวิเคราะห์แผนงานองค์กรด้วย PESTLE, ออนไลน์, 2557)

การไปลงทุนกับธุรกิจในประเทศที่เรายังไม่รู้จักทั้งในด้านวัฒนธรรมและการลงทุน เครื่องมือชิ้นนี้ก็จะช่วยให้เราตัดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เพื่อให้สามารถลงทุนเงินหน้าทำการตลาดหรือพัฒนาธุรกิจให้ไปข้างหน้าอย่างมั่นคง

P – Politic: ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง ปัจจัยทางนโยบายและการเมืองคือปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพของรัฐบาลและนโยบายของรัฐในช่วงเวลานั้นๆ ในบางช่วงเวลารัฐอาจมีการส่งเสริมการส่งออก ก็จะส่งผลให้ธุรกิจที่มีการส่งสินค้าไปขายนอกประเทศได้เปรียบ รวมไปถึงข้อตกลงและข้อกำหนดทางการค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐ ที่ทำให้เราต้องคอยปรับตัวหรือช่วยผู้ประกอบการตัดสินใจว่าเราพร้อมที่จะลงทุนในประเทศที่มีนโยบายแบบนี้หรือไม่ โดยปัจจัยทางการเมืองที่ควรนำมาวิเคราะห์โดยใช้ PEST ได้แก่ สถานะความมั่นคงและรูปแบบของทางรัฐบาลว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด ปัญหาอุปสรรคที่มีในประเทศมีมากจนภาษีของประชาชนไม่ได้ถูกนำไปส่งเสริมในด้านสาธารณูปโภคอื่นๆ หรือเปล่าอิสระและเสรีภาพในการทำธุรกิจหลากหลายรูปแบบของแต่ละท้องถิ่น กฎระเบียบปฏิบัติและข้อห้ามในการทำธุรกิจ การควบคุมการนำเข้าและการส่งออก มีการ

เรียกเก็บอัตราค่าธรรมเนียมและการจัดเก็บภาษีอย่างไร กฎหมายในด้านต่างๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ การขโมยข้อมูล สวัสดิการพนักงาน เป็นต้น การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา มีการให้ความคุ้มครองอย่างไร และครอบคลุมแค่ไหน

E – Economic : ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยต่อมาคือปัจจัยทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งมีผลกับทุกๆ ธุรกิจโดยตรงเป็นอย่างมาก เพราะเศรษฐกิจของประเทศเป็นตัวกำหนดกำลังซื้อของคนในประเทศ และเป็นตัวกำหนดตลาดขนาดใหญ่ในประเทศอีกด้วย ซึ่งปัจจัยในหัวข้อนี้ก็สามารถช่วยเราวางแผนธุรกิจว่าจะเลือกดำเนินการเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันและแนวโน้มของเศรษฐกิจในอนาคตได้อีกด้วย โดยเราสามารถวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจได้จากหัวข้อเหล่านี้ ภาวะเงินฝืด ภาวะเงินเฟ้อ และอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนในประเทศ อัตราการว่างงานของคนในประเทศ อัตราค่าแรงขั้นต่ำและค่าแรงของพนักงานโดยเฉลี่ยระดับ軒ขึ้น และกำลังซื้อของผู้คนในประเทศ เพดานราคาของสินค้าและบริการที่เราสนใจ ตลาดหุ้นของประเทศของจริงของธุรกิจที่เราสนใจ

S – Social : ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางสังคมนั้นหมายถึงปัจจัยทุกๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อม สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่นั้นๆ ว่าเป็นอย่างไรก่อนที่จะเริ่มทำการตลาดให้ได้ถูกทาง เพราะวิถีชีวิตของคนในแต่ละชุมชนนั้นก็มีความแตกต่างกันออกไป การที่จะเข้าไปทำตลาดในพื้นที่ต่างๆ เราต้องเข้าไปศึกษาในส่วนนี้ก่อนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าธุรกิจจะสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและเป็นที่น่าสนใจของคนในชุมชนในด้านที่ดี โดยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อด้านลบใดๆ ต่อคนในชุมชนนั้นๆ ด้วย มีการเพิ่มหรือลดของประชากรในสังคมมากน้อยเพียงใด ทักษะคิดต่อการรักษาสีงแวดล้อมของคนในชุมชน การจับจ่ายใช้สอยของคนในชุมชนเน้นสินค้านำเข้าหรือสินค้าพื้นที่มากกว่ากัน ข่าวสารและการบอกต่อมีผลมากน้อยแค่ไหน พฤติกรรมอื่นๆ เช่น การดูแลสุขภาพ ความสะดวกจากการเดินทางในชุมชน เป็นต้น วิถีชีวิตของคนในสังคม พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า อัตราการอพยพเข้าหรือออกของคนในชุมชนคุณภาพชีวิตเป็นอยู่ สิทธิเสรีภาพของผู้คน

T – Technology: ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ แต่ละพื้นที่ในการทำธุรกิจก็มีการพัฒนาของนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่แตกต่างกันออกไป บางชุมชนอาจอาศัยอยู่ได้โดยไม่ต้องอาศัยเทคโนโลยี แต่กับบางชุมชนกลับต้องพึ่งพาเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก รวมไปถึงแนวโน้มในอนาคตว่าถ้าในอนาคตมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาและธุรกิจเราจะเป็นอย่างไร ดังนั้นหัวข้อปัจจัยทางเทคโนโลยีที่ควรคำนึงถึงในด้านล่างนี้จึงมีความสำคัญมากในการทำธุรกิจในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานของพื้นที่นั้น อัตราการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีระดับของเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมในชุมชน เทคโนโลยีการสื่อสาร

L- Legal ข้อกฎหมายต่างๆ ของพื้นที่นั้นๆ ที่เราต้องศึกษาเป็นอย่างดี ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับรูปแบบธุรกิจของเราว่ามีความจำเป็นแค่ไหนที่ต้องวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของเราบ้าง

E- Environment ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมว่ามีผลอย่างไรในการทำธุรกิจได้บ้าง จากหัวข้อคั้งนี้สภาพอากาศ กฎหมาย และข้อกำหนดเรื่องการควบคุมมลพิษ ปัญหามลพิษทางน้ำ และอากาศ ระบบรีไซเคิล ระบบกำจัดขยะ ทัศนคติการรักสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ PESTLE Analysis เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ปัจจัยภายนอกของการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

3.3 แบบจำลอง ไดมอนด์ (Diamond Model) Michael E. Porter

ทฤษฎีไดมอนด์โมเดลของพอร์เตอร์ Diamond Model เป็นแนวคิดที่ศาสตราจารย์ ไมเคิล อี. พอร์เตอร์ (Michael E. Porter) ผู้แต่งหนังสือ The Competitive Advantage of Nations (Porter, 1998 : 167) กล่าวไว้ว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ จะมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมในระดับประเทศ ความได้เปรียบด้านการแข่งขันจะพิจารณาถึงปัจจัยในด้านอื่น ๆ ประกอบตามที่พอร์เตอร์เสนอว่าสิ่งที่มีความหมายต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างแท้จริง คือ การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) และปัจจัยที่จะกำหนดความได้เปรียบในการแข่งขันมี 4 ปัจจัย และประกอบเป็นระบบเดียวกันที่เรียกว่า Diamond Model โดยปัจจัยทั้ง 4 นั้น เป็นปัจจัยภายใน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 กลยุทธ์ธุรกิจ (Firm Strategy, Structure and Rivalry)

กลยุทธ์ธุรกิจ (Firm Strategy, Structure and Rivalry) โครงสร้างและการแข่งขัน ในอุตสาหกรรมนั้น มีโครงสร้างอย่างไร เช่น มีผู้ประกอบการกี่ราย และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมมีการแข่งขันกันหรือมีกลยุทธ์ที่ร่วมมือกันหรือไม่อย่างไร

3.3.2 ภาวะอุปสงค์ (Demand Condition)

ภาวะอุปสงค์ (Demand Condition) ความต้องการสินค้าในอุตสาหกรรมมีลักษณะอย่างไร หรือผู้บริโภคหรือผู้ใช้สินค้าในอุตสาหกรรมมีรสนิยมหรือความต้องการสินค้าในลักษณะใด

3.3.3 ภาวะของอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง (Supporting and Related Industries)

เป็นส่วนที่กล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมที่ทำการศึกษาต่อกับอุตสาหกรรมที่สนับสนุน หรือ เกี่ยวเนื่อง

3.3.4. ปัจจัยการผลิตของประเทศที่มีอยู่ (Factor Conditions)

หมายถึง การศึกษาถึงลักษณะหรือธรรมชาติของปัจจัยที่ใช้ในการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมนั้นๆ รวมถึงผลตอบแทนต่อปัจจัยการผลิตนั้นๆ ด้วย

นอกจากนั้นแบบจำลองนี้ยังกล่าวถึงประเด็นสนับสนุนที่มีความสำคัญและควรได้รับการพิจารณาเช่นกันคือบทบาทของภาครัฐ (Roles of Government) และเหตุการณ์ที่เป็นโอกาส (Roles of Chance) ผู้วิจัยใช้แบบจำลอง ไคมอนด์ เป็นกรอบในการวิเคราะห์ปัจจัยภายในของการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ในการประเมินความสามารถในการแข่งขันของศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ จำเป็นต้องพิจารณาว่าปัจจัยแวดล้อมของการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ มีโอกาสและเอื้อต่อการเพิ่มผลผลิตของศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์หรือไม่เพียงไร

3.4 TOWS Matrix

TOWS Matrix เป็นตารางการวิเคราะห์ที่นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์ประเภทต่าง ๆ ผลสรุปของการวิเคราะห์เพื่อกำหนดปัจจัยเชิงกลยุทธ์ (Strategic Factors) ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกนำมาใช้จัดทำกลยุทธ์ทางเลือกที่เป็นไปได้อีกมากมาย โดยการนำปัจจัยต่างๆ ทั้ง 4 อย่าง (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) มาจับคู่ในรูปของเมทริกซ์ ที่นิยมเรียกกันโดยทั่วไปว่า การจัดทำ "TOW Matrix" TOWS Matrix จะแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายนอกที่เป็น โอกาส และอุปสรรคที่บริษัทกำลังเผชิญอยู่ สามารถนำมาจับคู่เพื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง และจุดอ่อน ของบริษัท และเป็นการจัดทำกลยุทธ์ที่เป็นทางเลือก 4 ชุด ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางเพื่อกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ (SWOT Analysis and TOWS Matrix, ออนไลน์, 2557)

ขั้นตอนและวิธีการจัดทำ TOWS Matrix

ในการนำเทคนิคที่เรียกว่า TOWS Matrix มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์นั้น จะมีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด โดย ที่การประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นการระบุให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนจะเป็นการประเมินภายในองค์กร ส่วนการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดจะเป็นการประเมินภายนอกองค์กร กล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพของการกำหนดกลยุทธ์ที่ใช้เทคนิค TOWS Matrix นี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ที่ละเอียดในทุกแง่มุม เพราะถ้าวิเคราะห์ไม่ละเอียดหรือมองไม่ทุกแง่มุม จะส่งผลทำให้การกำหนดกลยุทธ์ที่ออกมาจะขาดความแหลมคม

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับข้อจำกัด จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับข้อจำกัด ซึ่งผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในข้อมูลแต่ละคู่ดังกล่าว ทำให้เกิดยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์จากการทำ TOWS Matrix สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ในเชิงรุก

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรมีจุดแข็ง ขณะเดียวกันองค์กรก็เจอกับสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อจำกัดจากภายนอกที่องค์กรควบคุมไม่ได้ แต่ องค์กรสามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่ในการป้องกันข้อจำกัดที่มาจากภายนอกได้

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรมีโอกาสนำแนวคิดหรือวิธีใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ไขจุดอ่อนที่องค์กรมีอยู่ได้

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรเผชิญกับทั้งจุดอ่อนและข้อจำกัดจากภายนอกที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้

โดยสรุปผู้วิจัยได้ทำการประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคามของการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกของการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ โดยใช้ PESTLE Analysis และวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ศักยภาพการแข่งขันด้วยแบบจำลอง ไคมอนด์ จากนั้นจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรพล จงไปญุลย์กิจ (2535) ศึกษาเรื่อง “การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ในบริบทของกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพการค้าและปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าระหว่างอำเภอแม่สายและเมืองท่าจีเหล็ก 2) เพื่อศึกษานโยบายของรัฐต่อการค้าชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมาร์และความเป็นมาของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอำเภอแม่สายและเมืองท่าจีเหล็ก 3) เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐและผู้ประกอบการในการค้าชายแดน ผลการศึกษาพบว่า การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ มีแนวโน้มที่จะขยายตัวและมีความสำคัญมากขึ้นด้วยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ 1) ความก้าวหน้าของการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจโดยมีนโยบายเปิดประตูมุ่งลงใต้ของจีนเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ส่งผลให้การค้าผ่านแดนไทย-จีนถือเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการค้าชายแดน ไทย-เมียนมาร์ 2) นโยบายกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนและแผนยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง หรือ ACMECS จะเป็นปัจจัยให้การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์มีอัตราสูงขึ้น 3) ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในผู้ประกอบการที่มีเชื้อสายจีน ทั้งในประเทศไทย เมียนมาร์ และจีนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ และการค้าผ่านแดนกับจีน ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่พบในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าปัญหาทางการเมืองภายในของเมียนมาร์เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ตลอดจนความร่วมมือในกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจและกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง หรือ ACMECS ทั้งนี้เพราะเมียนมาร์ยังไม่สามารถทำความตกลงกับกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยในพื้นที่รัฐฉานซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตความร่วมมือระหว่างประเทศได้ ส่งผลให้รัฐบาลเมียนมาร์ยังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน รวมถึงพื้นที่ในรัฐฉาน และมีการกำหนดกฎระเบียบด้านการค้าที่ไม่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่าเมียนมาร์ยังขาดความพร้อมทางด้านประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ด้านการค้า โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาการค้าชายแดนภายใต้กรอบ ACMECS และแผนยุทธศาสตร์รองรับของจังหวัดเชียงรายได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าวในส่วนของไทย ในขณะที่เดียวกันก็เอื้อต่อการพัฒนาในเมียนมาร์ด้วยการสนับสนุนด้านการค้าและการลงทุนในเขตนี้ให้มากขึ้น โดยบางส่วนได้มีดำเนินการเสร็จแล้วแล้ว เช่น การอำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน การเกษตรและอุตสาหกรรม

ธนาศตระกูล(2545) ศึกษาเรื่อง “หอการค้าจังหวัดในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : ศึกษาบทบาทหอการค้าจังหวัดเชียงรายและหอการค้าจังหวัดตากในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเมียนมาร์” ศึกษาบทบาทของหอการค้าจังหวัดเชียงรายและหอการค้าจังหวัดตากในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเมียนมาร์ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2544 การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นว่า หอการค้าจังหวัดมีบทบาทเป็นตัวแสดงหนึ่งในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ จากการศึกษพบว่า หอการค้าเชียงรายและหอการค้าตากเป็นตัวแสดงที่สำคัญในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทเชิงนโยบายและบทบาทระหว่างประเทศ โดยหอการค้าเชียงรายนอกจากจะมีบทบาทด้านนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างมากแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างไทย-เมียนมาร์ในโครงการต่างๆ ในขณะที่หอการค้าตากมีบทบาทอย่างมากในการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์รวมทั้งมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ความสามารถของบุคลากรของหอการค้าทั้งสองแห่งแล้ว การที่หอการค้าทั้งสองแห่งมีบทบาทเช่นนั้นได้เป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญสองประการคือ สถานะทางภูมิรัฐศาสตร์ของพื้นที่สองจังหวัดและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการค้าชายแดน

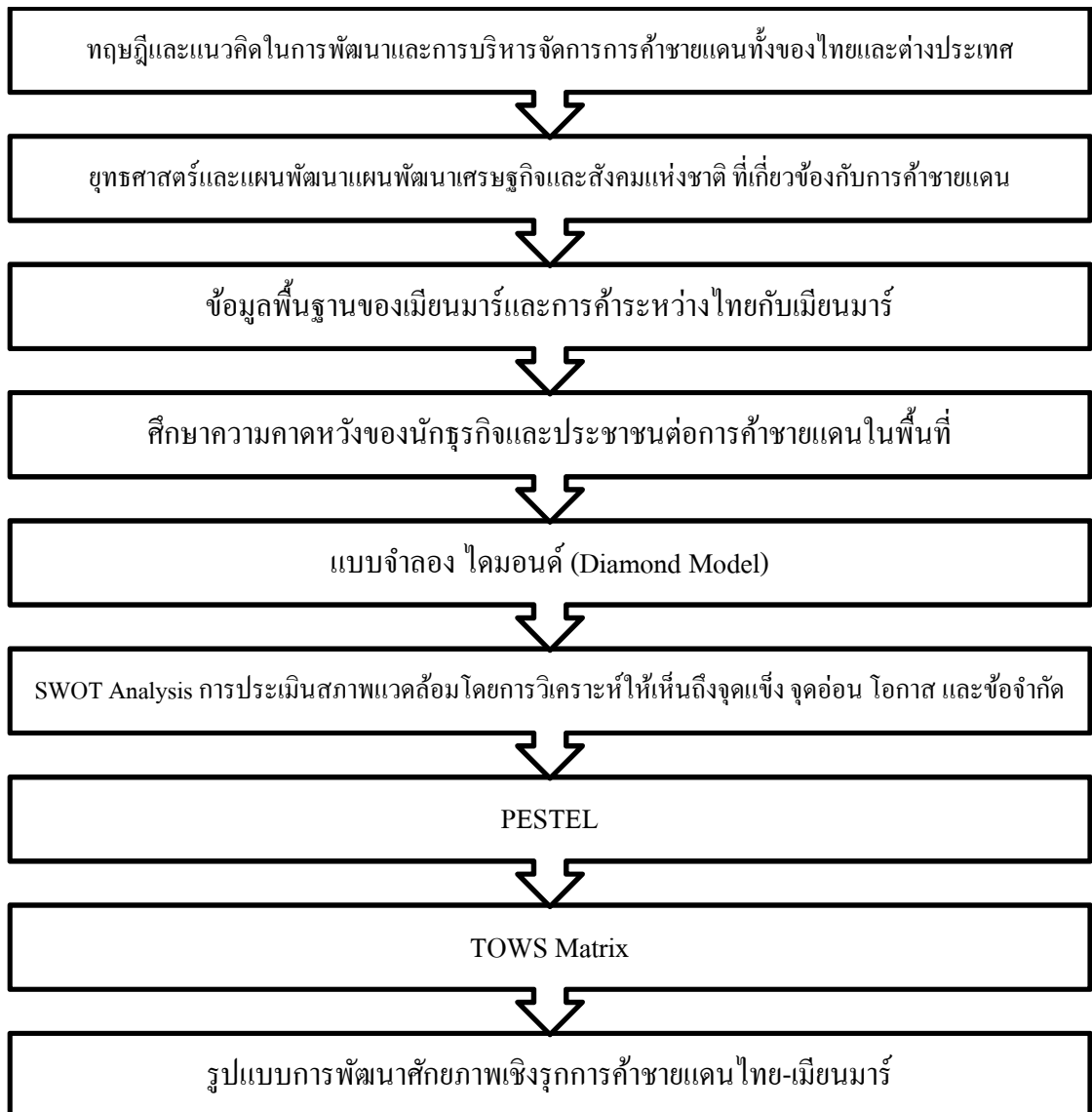
อัญชฎา หรินทรเวช(2541) ศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน : กรณีศึกษาสุขาภิบาลแม่สาย” การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมรวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาเมือง ศึกษาบทบาทและศักยภาพของพื้นที่ทั้งในด้านการค้าและการท่องเที่ยว เพื่อจะได้ทราบถึงแนวโน้มการขยายตัวของเมืองในอนาคต พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนา และแนวทางแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของเมือง และเหมาะสมกับพื้นที่ การศึกษาพบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินของสุขาภิบาลส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัยชนบทเกษตรกรรมและการค้าพาณิชยกรรม สำหรับสถานการณ์การค้าชายแดนและการท่องเที่ยวในช่วงปี 2535-2540 ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคมของสุขาภิบาลแม่สาย มีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิม กล่าวคือการค้าชายแดนมีสภาพดีขึ้นในแต่ละปีมีมูลค่าการค้าเกิน 1,000 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอดและต่อเนื่องทุกปี ในด้านการท่องเที่ยวพบว่าแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่ด้านการค้าชายแดนแม่สาย ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของสุขาภิบาลแม่สายในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี สร้างรายได้ให้กับสุขาภิบาลแม่สายเป็นจำนวนมากและคาดว่าสภาพการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวของสุขาภิบาลแม่สาย จะมีแนวโน้มที่ดีและเพิ่มสูงขึ้นต่อไปอีกในอนาคต ศักยภาพที่สำคัญซึ่งส่งผลให้สุขาภิบาลแม่สายมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ ศักยภาพด้านที่ตั้ง ด้านความมั่นคงของประเทศ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวนอกจากเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้

เกิดการขยายตัวด้านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวแล้วยังส่งผลให้สุขาภิบาลแม่สายมีโอกาสสำคัญๆ ได้แก่ โอกาสการเป็นศูนย์กลางคมนาคมระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงตอนบน การเป็นเมืองหน้าด่านประตูการค้าชายแดน การขยายการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน การขยายฐานการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในอนาคตอีกด้วย การขยายตัวของสุขาภิบาลแม่สาย ได้ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมมีการกระจุกตัวในสุขาภิบาลเพิ่มมากขึ้น จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพสังคมวัฒนธรรม ตลอดจนความหนาแน่นของประชากรอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของเมืองทำให้เกิดปัญหามากมายในปัจจุบัน ที่สำคัญได้แก่ ปัญหาการจราจรคับคั่ง ปัญหาการระบายน้ำทำให้เกิดน้ำท่วมขัง ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัย พัชรพล จงไพบูลย์กิจ ศึกษาเรื่อง “การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ในบริบทของกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง” ธนา ศศตระกูลศึกษาเรื่อง “หอการค้าจังหวัดในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : ศึกษาบทบาทหอการค้าจังหวัดเชียงรายและหอการค้าจังหวัดตากในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเมียนมาร์ พบว่ามีความสอดคล้องในเรื่องนโยบายเชิงรุกของเมียนมาร์ ในการส่งเสริมการค้าชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์ ภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการค้าชายแดน คือ หอการค้าจังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับเมียนมาร์ ซึ่งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทเชิงนโยบายและบทบาทระหว่างประเทศ

ตอนที่ 5 กรอบความคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ 2-2 กรอบความคิดของการวิจัย “แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์”

จากภาพที่ 2-1 กรอบความคิดของการวิจัย “แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์” เป็นการศึกษาที่มีการบูรณาการทั้งการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการค้นคว้าเอกสาร บทความ บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ งานวิจัยโดย มีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาและการบริหารจัดการการค้าชายแดนทั้งของไทยและต่างประเทศ

2. ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน

3. ข้อมูลพื้นฐานของสภาพพม่าการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์

4. ทำการสังเคราะห์ข้อมูล

จัดทำสัมมนาเชิงปฏิบัติการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำ Swot analysis ประเมินสภาพแวดล้อม โดยการวิเคราะห์ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด วิเคราะห์ปัจจัยภายใน ศักยภาพการแข่งขัน โดยใช้แบบจำลอง ไดมอนด์ (Diamond Model) วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วย PESTLE Analysis ใช้ TOWS Matrix เพื่อกำหนดออกมาเป็นรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

บทที่ 3

ยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษายุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพเชิง
รุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยภาครัฐ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับ
ประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยภาคเอกชน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การค้าของหอการค้าไทย
3. ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยเมียนมาร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของเมียน
มาร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2554-2574)
4. ยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดร่วมกันระหว่างไทย-เมียนมาร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความ
ร่วมมือไทยและเมียนมาร์ในระดับทวิภาคีที่สำคัญคือ คณะกรรมาธิการร่วมไทย-เมียนมาร์

ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยภาครัฐ

1. ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความ มั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจและสังคม เป็นยุทธศาสตร์ใหม่ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11
(พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งจะสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยใช้
โอกาสการเชื่อมโยง สร้างความร่วมมือเชิงหุ้นส่วนการพัฒนา โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจกับ
ประเทศในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาคอาเซียน และนอกภูมิภาค รวมถึงการเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต
ระดับโลก ระบบการผลิต โลจิสติกส์ นวัตกรรม เทคโนโลยี และทักษะต่างๆ ไปจนถึงการ
แลกเปลี่ยนบุคลากรและแรงงาน รวมถึงการเปิดกว้างต่อตลาดเงินและตลาดทุนที่มีศักยภาพ
โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน และเอเชียแปซิฟิกเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง
และยั่งยืน ฯลฯ มีสาระโดยสรุปดังนี้

1.1 การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์

การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบ
ความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ มุ่งพัฒนาบริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้
มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง พัฒนาบุคลากรในธุรกิจ

การขนส่งและโลจิสติกส์ เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน/เขตเศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ

1.2 การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับอนุภูมิภาคมุ่งพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้เป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยว พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่

1.3 การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วน เศรษฐกิจ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ยกกระดับทักษะฝีมือแรงงาน กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ ที่เป็นการป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

1.4 การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาค

การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาคภายใต้บทบาทที่สร้างสรรค์ เป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก มุ่งรักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ รวมทั้งรักษาคุณภาพของปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเดิมและมหาอำนาจใหม่

1.5 การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน คู่ครองและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ

1.6 การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างสังคมนานาชาติที่มีคุณภาพชีวิต

การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างสังคมนานาชาติที่มีคุณภาพชีวิต ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย มุ่งพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ยาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ พัฒนาศักยภาพและความร่วมมือภายในภูมิภาคเพื่อเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติทางธรรมชาติและเหตุฉุกเฉิน และร่วมมือในการป้องกันการติดเชื้อและการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำ

1.7 การเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโต

การเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเปิดรับความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในระดับ อนุภูมิภาค เสริมสร้างการผลิตและบริการที่นำสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกขององค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไรให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการให้ไทยเป็นฐาน การดำเนินความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

1.8 การเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรี

การเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว เป็นการสร้างองค์ความรู้ให้กับภาคธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบให้สามารถพัฒนาศักยภาพและโอกาสของตนเองในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี โดยเฉพาะภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ได้รับการสนับสนุน เยียวยาและดูแลจากรัฐในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

1.9 การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการลงทุน และการประกอบธุรกิจในเอเชีย

การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการลงทุน และการประกอบธุรกิจในเอเชียรวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในการพัฒนาภูมิภาค โดยจัดให้มีสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกที่จำเป็น เพื่อให้มีการจัดตั้งสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค และสนับสนุนบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ ที่ไม่แสวงหากำไร

1.10 การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนา

ภายในประเทศ

การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศ ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้รับรู้และเตรียมพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ สนับสนุนกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดน ให้สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมศักยภาพด้านวิชาการและเครือข่ายของสถาบันการศึกษาของไทยที่สร้างความใกล้ชิด และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค

จากการศึกษายุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม จะพบว่าภาครัฐให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคม และสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ และความสมานฉันท์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างประโยชน์ของไทยในด้านการค้า การลงทุน การเงินและโอกาสด้านการตลาดระหว่างประเทศ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุนกับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียและกลุ่มเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียแปซิฟิก เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.0 และร้อยละ 10.0 ต่อปี โดยสรุปทำให้เห็นภาพการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการค้าชายแดน เช่น การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนให้สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียนใน 6 ประเด็น ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความพร้อมของประเทศไทยที่เชื่อมโยงกับสามเสาหลักของอาเซียน 2) เรื่องความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียน 3) การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และด้านกำลังคน 4) ความร่วมมือภาคเอกชน 5) การพัฒนาระดับจังหวัด 6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้กำหนด"ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558" 8 ประการ ดังนี้ (รัฐบาลเตรียมวาง 8 ยุทธศาสตร์เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558, ออนไลน์ , 2557)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ การค้าและการลงทุน ที่ครอบคลุมตั้งแต่การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ การอำนวยความสะดวก

สะดวก การตลาด การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน การพัฒนา/ปรับปรุงมาตรฐาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคม มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนปลอดภัยยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ เพื่อให้โครงสร้างพื้นฐาน มีความเชื่อมโยงและมีขีดความสามารถในการรองรับและมีกฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกทั้งการค้าและการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษาอาเซียน รวมทั้งทักษะฝีมือและภาษา โดยนายกรัฐมนตรีย้ำใน 3 ด้าน คือ ภาคการศึกษา ภาคแรงงานและผู้ประกอบการ และภาครัฐ พร้อมมอบหมายให้ กพ. เตรียมจัดทำแผนการพัฒนาดังกล่าว เพื่อมารายงานในที่ประชุมครั้งต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน รวมทั้งสามารถปกป้องผลประโยชน์และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน เพื่อให้ประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าใจและตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเสริมสร้างความมั่นคง เน้นสร้างความร่วมมือ สร้างพันธมิตร การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบก ทางทะเล รวมถึงการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เช่น ฐานข้อมูล

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน เพื่อให้เมืองมีศักยภาพที่จะเชื่อมโยงกับสมาชิกอาเซียน ทั้งในด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุนและการค้าชายแดน ให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ของเมืองสำคัญในด้านต่างๆ อาทิ เมืองหลวง เมืองเกษตร เมืองอุตสาหกรรม เมืองท่องเที่ยว เมืองการค้าชายแดน ตลอดจน Green City เนื่องจากถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างจุดขาย (branding)

ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยภาคเอกชน

ยุทธศาสตร์การค้าชายแดนของหอการค้าไทย

หอการค้าไทย ซึ่งเป็นตัวแทนภาคเอกชน ได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนดังนี้ (ยุทธศาสตร์การค้าชายแดน, ออนไลน์, 2557)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา (Development Strategies)

ภายใต้ศักยภาพของทำเลที่ตั้งที่อยู่กึ่งกลางของภูมิภาค และมีระบบคมนาคมเชื่อมโยงอย่างทั่วถึง ประกอบกับมีแนวโน้มการลงทุนในพื้นที่ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น GMS BIMSTEC ACMECS และ IMT-GT หอการค้าไทยจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การค้าชายแดนเป็น 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยกระดับด้านการค้าชายแดน

ยกระดับด้านการค้าชายแดนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีกลยุทธ์ระดับจุดผ่านแดน และขยายด้าน

2. เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม

เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม เพื่อใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

2.1 กำหนดยุทธศาสตร์การคมนาคมทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ

เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งระหว่างกันกับประเทศเพื่อนบ้าน ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจตั้งแต่กรอบเล็ก (ACMECS, IMT, GT) ไปจนถึงกรอบใหญ่ (ASEAN) และต้องให้สอดคล้องกัน

2.2 เร่งรัดโครงการและงบประมาณในการปรับปรุง

เร่งรัดโครงการและงบประมาณในการปรับปรุงและสร้างถนนทางรถไฟ และสะพานเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางบกภายในประเทศ

2.3 สร้างถนน ทางรถไฟ และสะพานเชื่อมโยง

สร้างความร่วมมือในการสร้างถนนทางรถไฟ และสะพานเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน

2.4 ปฏิรูปเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ

ปฏิรูปเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ และยกระดับการขนส่งทางรถไฟเข้าสู่มาตรฐานสากล เพื่อรองรับการเชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน

2.5 เปิดเส้นทางการบิน

ร่วมมือในการเปิดเส้นทางการบินเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

3. ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ เพื่อสร้างโอกาสในการขยายตลาด

ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ เพื่อสร้างโอกาสในการขยายตลาด และสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจบริเวณชายแดน โดยมีกลยุทธ์ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

4. เสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

เสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างแหล่งงานในพื้นที่ชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีกลยุทธ์เสริมสร้างความร่วมมือในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ

5. ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า

ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การท่องเที่ยว การขนส่งระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการค้า การลงทุน และการบริการของประเทศ โดยมีกลยุทธ์ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การท่องเที่ยว และการขนส่งระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยเมียนมาร์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของเมียนมาร์

เนื่องจากประเทศเมียนมาร์เป็นจุดเชื่อมระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานและค่าแรงต่ำประกอบกับมีทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก เช่น พลังงาน แร่ธาตุ ป่าไม้ พื้นที่การเพาะปลูก ตลอดจนทรัพยากรทางทะเล และจัดเป็นประเทศในกลุ่ม Lease Development Country ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีและสิทธิพิเศษทางการค้าจากหลายประเทศ ประกอบกับเมียนมาร์ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยและเปิดประเทศให้ผู้สนใจเข้าไปลงทุนได้เสรีมากขึ้น โดยผ่านนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของเมียนมาร์ การพัฒนาภาคการเงิน การเดินทางปฏิรูป และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน การสร้างบรรยากาศการลงทุน รวมทั้งการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมในประเทศเชิงรุกทั้งทางถนน รถไฟ และท่าเรือ ทำให้เมียนมาร์มีการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2555 คิดเป็นร้อยละ 6.3 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ 5 ปีที่ผ่านมาอยู่ร้อยละ 5 (สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน, ออนไลน์, 2557)

อย่างไรก็ดีระบบการเมืองและนโยบายของเมียนมาร์ยังไม่แน่นอน ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานยังขาดแคลนและมีราคาสูง รวมถึงเครือข่ายคมนาคมยังไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้เมียนมาร์มีข้อจำกัดทางด้านเงินทุนและระบบการเงินที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ประกอบกับในอดีตที่ผ่านมาเมียนมาร์ได้รับผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตรของประชาคมโลก จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชนมีต้นทุนเฉลี่ยสูงกว่าประเทศอื่นๆ

ในภูมิภาค ดังนั้นเมียนมาร์จึงได้มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศเริ่มต้น

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเมียนมาร์

เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2555 ประธานาธิบดี เต็ง เส่ง ได้แถลงนโยบายว่าตั้งแต่ปี 2555 รัฐบาลจะเดินหน้าสู่การปฏิรูประยะที่ 2 โดยจะให้ความสำคัญต่อประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2554-2574) (National Comprehensive Development Plan) (NCDP)
2. ให้ความสำคัญต่อภาคการค้าและการลงทุน รวมถึงการระดมการลงทุนระหว่างประเทศ
3. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง
4. การบริหารจัดการความช่วยเหลือจากต่างชาติให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศในการปฏิรูประยะที่ 2 คือ การพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวเมียนมาร์ให้ดีขึ้น

2.1 เป้าประสงค์หลักแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเมียนมาร์

สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวเมียนมาร์ มีเป้าหมายหลักคือประชาชนระดับรากหญ้า (Bottom Up) ได้รับความสุขสูงสุด (people - centered approach) จากการบริหารจัดการของรัฐและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางนโยบายและกระบวนการในการพัฒนา ซึ่งมีปัจจัยสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตด้านต่างๆเช่น ด้านสิ่งแวดล้อมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สภาพความเป็นอยู่ภายในชุมชน ซึ่งตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (the Framework on Economic and Social Reform : FESR) จะมีโครงการเร่งด่วน เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องดังนี้

1. ปฏิรูปภาษีและการเงิน
2. ปฏิรูปภาคการค้าและภาคการเงิน รวมถึงธนาคารกลาง
3. เปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน
4. พัฒนารัฐกิจภาคเอกชน โดยปฏิรูปกฎหมายและระเบียบที่สำคัญสำหรับภาคการท่องเที่ยว
5. พัฒนาระบบโทรคมนาคมและการสื่อสารให้ทันสมัย
6. พัฒนาสาธารณสุขและการศึกษา
7. สร้างความมั่นคงทางอาหาร /ความเจริญเติบโตทางภาคการเกษตร

8. สร้างระบบบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส โดยเน้นความโปร่งใสในการจัดทำและ ดำเนินงานที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณภาครัฐ

9. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะ และพลังงาน รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างงานและการให้ เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

10. สร้างความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการดำเนินงานของรัฐ

2.2 เป้าหมายที่สำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 20 ปี

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2554-2574) ตามกรอบดังกล่าวข้างต้น เมียนมาร์ได้กำหนดเป้าหมายที่สำคัญไว้ดังนี้

1. ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวเมียนมาร์
2. เพิ่มรายได้ประชากร
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุขปโภค เช่น การคมนาคม แหล่งน้ำและสุขภาพ ผลิตงาน ไฟฟ้า การศึกษา การสาธารณสุข และระบบประกันสังคม เป็นต้น
4. จัดให้มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น
5. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
6. บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) ตามวัตถุประสงค์ของสหประชาชาติและประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดร่วมกันระหว่างไทย-เมียนมาร์

ยุทธศาสตร์ ความร่วมมือไทยและเมียนมาร์ในระดับทวิภาคีที่สำคัญ

นอกจากนี้ไทยและเมียนมาร์มีกลไกกำกับการดูแลความสัมพันธ์และกำหนดยุทธศาสตร์ ความร่วมมือในระดับทวิภาคีที่สำคัญคือ คณะกรรมการร่วมไทย-เมียนมาร์ (Thailand – Myanmar Joint Commission on Bilateral Cooperation – JC) ทั้งนี้ไทยและเมียนมาร์มีการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-เมียนมาร์ ครั้งล่าสุด คือ ครั้งที่ 6 ซึ่งเป็นระยะเวลา 11 ปีที่แล้ว ณ จังหวัดภูเก็ตประเทศไทยเมื่อวันที่ 7-6 มกราคม 2545 ไทยและเมียนมาร์ มีกำหนดการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-เมียนมาร์ ครั้งที่ 7 ณ เนปิดอว์สาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมาร์ เพื่อหารือและกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือ เพื่อนำ

ความสมบูรณ์พูนสุข มาสู่ประชาชนของทั้งสองประเทศโดยมีประเด็นสำหรับการหารือเบื้องต้น แบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง

ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง อาทิ การแลกเปลี่ยนการเยือน การสนับสนุน การปฏิรูปทางการเมืองและกระบวนการปกครองแห่งชาติในเมียนมาร์ ความร่วมมือเพื่อการปราบปรามยาเสพติด ผู้หนีภัยการสู้รบ- การส่งกลับผู้หนีภัยการสู้รบ และการเปิดจุดผ่านแดนเพิ่มเติม

2. ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ อาทิ การสนับสนุนการปฏิรูปเศรษฐกิจในเมียนมาร์ ความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้องการพัฒนาความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐาน ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนความร่วมมือด้านแรงงาน ความร่วมมือด้านพลังงาน และความร่วมมือด้านการประมงและการเกษตร

3. ความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม

ความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม อาทิ ความคืบหน้าการดำเนินการดำเนินการบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในเมียนมาร์ ความร่วมมือทางวิชาการ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวชายแดน ความร่วมมือต่อต้านการค้ามนุษย์ การจัดตั้งศูนย์แรกรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ความร่วมมือสิ่งแวดลอมและภัยพิบัติ และการจัดตั้งสมาคมเมียนมาร์-ไทย เพื่อมิตรภาพ

จากการศึกษายุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ โดยศึกษายุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยภาครัฐ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาคเอกชน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การค้าของหอการค้าไทย และยุทธศาสตร์ของเมียนมาร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของเมียนมาร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2554-2574) ยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดร่วมกันระหว่างไทย-เมียนมาร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือไทยและเมียนมาร์ในระดับทวิภาคีที่สำคัญคือ คณะกรรมาธิการร่วมไทย-เมียนมาร์ (Thailand – Myanmar Joint Commission on Bilateral Cooperation – JC) พบความสอดคล้องในยุทธศาสตร์เหล่านี้ในเชิงบวกในการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ การค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น และมีศักยภาพในการเจริญเติบโตสูงทั้งการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดนของทั้งสองประเทศ โดยมีปัจจัยหลายประการที่เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายที่สำคัญ

ได้แก่ ปัจจัยทางการเมืองที่มีเสถียรภาพและมั่นคงมากขึ้นในสายตาของผู้ค้าและนักลงทุน ปัจจัยการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง การปรับเปลี่ยนกฎหมายการลงทุนของต่างชาติที่ผ่อนคลายและเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาถือหุ้นได้มากขึ้น รวมทั้งปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีพรมแดนของทั้งสองประเทศติดต่อกันยาวถึง 2,400 กิโลเมตร ตั้งแต่ภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย จนถึงภาคใต้จังหวัดระนองของไทย ทำให้การค้าขายตามแนวชายแดนมีโอกาสค้าขายกันมากขึ้น ประกอบกับการที่ผู้บริโภคชาวเมียนมาร์มีความชื่นชอบในคุณภาพและแบรนด์ของสินค้าไทยเป็นอย่างมาก จึงผลักดันและส่งเสริมให้การค้าของทั้งสองประเทศเติบโตมากขึ้นอย่างมาก และจากยุทธศาสตร์ความร่วมมือไทยและเมียนมาร์ในระดับทวิภาคีที่สำคัญคือ คณะกรรมาธิการร่วม ไทย-เมียนมาร์ (Thailand – Myanmar Joint Commission on Bilateral Cooperation – JC) พบว่า รัฐบาลเมียนมาร์มองไทยเป็นประเทศหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์มากขึ้น

บทที่ 4

ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมา

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมา 2.เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมา และ 3.เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาและความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมา

ผู้วิจัยทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมา โดยใช้การวิเคราะห์ PESTLE Analysis เป็นเครื่องมือ ในการวิเคราะห์ภาพรวมของปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ปัจจัยเหล่านี้ก็ประกอบไปด้วย P – Politic : ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง E – Economic : ปัจจัยทางเศรษฐกิจ S – Social : ปัจจัยทางสภาพสังคม T – Technology : ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ L- Legal : ปัจจัยทางกฎหมายผลกระทบต่อสิทธิตามกฎหมาย และสุดท้าย E - Environmental : ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม มีผลการศึกษาดังนี้

1. ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง

1.1 รัฐบาลเมียนมายังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน

ปัญหาทางการเมืองภายในของเมียนมาเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ทั้งนี้เพราะพม่ายังไม่สามารถทำความตกลงกับกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยในพื้นที่รัฐฉานซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตความร่วมมือระหว่างประเทศได้ส่งผลให้รัฐบาลเมียนมายังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน

1.2 การปิดด่านการค้าชายแดนที่ติดต่อกับไทยบ่อย

เมียนมามีการปิดด่านการค้าชายแดนที่ติดต่อกับไทยบ่อย ทำให้สินค้าไทยไม่สามารถขนส่งเข้าไปยังเมียนมาได้ต่อเนื่อง จึงเกิดการขาดแคลนสินค้าและเสียเปรียบสินค้าจากประเทศคู่แข่งอื่นๆ

1.3 ปัญหาความปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์

ปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย ทำให้ไม่มีความปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์

1.4 ข้อตกลงการค้าชายแดนไม่ชัดเจนยังไม่มีผลบังคับใช้

ข้อตกลงการค้าชายแดนไม่ชัดเจนยังไม่มีผลบังคับใช้ ส่งผลให้ความตกลงด้านการธนาคารไม่มีผลในทางปฏิบัติ ทำให้การค้าชายแดนยังไม่ผ่านระบบธนาคาร

1.5 แนวทางปฏิบัติกรนำเข้า – ส่งออก สินค้าผ่านจุดผ่อนปรนไม่ชัดเจน

แนวทางปฏิบัติกรนำเข้า – ส่งออก สินค้าผ่านจุดผ่อนปรนของหน่วยงานความมั่นคงไม่ชัดเจน ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่ต้องการส่งออกสินค้า

1.6 ปัญหาการเมืองของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองมีการประกาศใช้กฎอัยการศึก ส่งผลให้บริเวณชายแดนทุกแห่งมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และมีผลให้การเจรจาหรือข้อตกลงต้องหยุดชะงัก รวมทั้งการจับเคเลื่อนนโยบายภาครัฐสู่ระดับกลาง ขาดความเชื่อมั่นในการค้าการลงทุน

1.7 ขาดการกระจายอำนาจปกครอง

เมียนมาร์ ยังไม่มีการกระจายอำนาจสู่เมืองท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังนั้นการตัดสินใจในข้อตกลงการค้า ข้อพิพาทต่างๆ จะต้องรอการตัดสินใจจากส่วนกลาง

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

2.1 ธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล

ธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล และฐานะของธนาคารไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ระบบการเงินไม่มีเสถียรภาพ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินจ๊าดสูงกว่าความเป็นจริงมาก

2.2 ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยไ้รายทางเป็นจำนวนมาก

ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยไ้รายทางเป็นจำนวนมากจากรถบรรทุกสินค้าที่ขนส่งสินค้าจากชายแดนเข้าไปยังกรุงย่างกุ้ง ทำให้สินค้ามีต้นทุนสูง

2.3 ภาวะเศรษฐกิจในเมียนมาร์ยังเป็นลักษณะการค้าผูกขาด

เมียนมาร์เพิ่งเริ่มเปิดประเทศ และการปกครองที่เคยใช้การปกครองโดยทหารทำให้ธุรกิจการค้าส่วนใหญ่ผูกขาดกับอำนาจทหาร ยังไม่มีการกระจายการลงทุนในประเทศมากนัก ดังนั้นธุรกิจการค้าสำคัญส่วนใหญ่เป็นการผูกขาด

2.4 การลงทุนเชิงรุกของประเทศคู่แข่ง

ปัจจุบันรัฐบาลประเทศจีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย เกาหลี ต่างให้สนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับประเทศเมียนมาร์ โดยหวังผลในการเข้าไปลงทุนเชิงรุก ทำให้การค้าชายแดนซึ่งเดิมจะทำการค้าผ่านช่องทางชายแดนประเทศไทย เปลี่ยนแปลงไปทำการค้ากับประเทศคู่แข่งแต่อาศัยไทยเป็นช่องทางการส่งสินค้าเท่านั้น

3. ปัจจัยทางสภาพสังคม

3.1 ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย

ปัญหาการเข้าเมืองผิดกฎหมาย เป็นปัญหาสำคัญที่พบเป็นจำนวนมากตามบริเวณชายแดน อันเนื่องจากการบริหารจัดการภายในของประเทศเมียนมาร์ ความยากจนของประชาชน ความไม่เท่าเทียมกันของชนกลุ่มน้อย ซึ่งเป็นปัญหากับประเทศไทยทั้งด้านการป้องกันการส่งกลับ

3.2 ปัญหาการลักลอบใช้แรงงานเถื่อน

สืบเนื่องจากการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ทำให้เกิดการลักลอบใช้แรงงานเถื่อนมากมาย ส่งผลให้เกิดความเข้มงวดในบริเวณด่านชายแดน รวมทั้งการตรวจค้น ประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามส่งผลกระทบต่อผู้ทำการค้าอย่างถูกกฎหมาย

3.3 สภาพสังคมเสื่อมและย่ำแย่

จากการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ทำให้เกิดการใช้แรงงานเถื่อน ทำให้ประชากรเมียนมาร์ที่เข้ามาใช้ชีวิตในประเทศไทย ใช้ชีวิตอย่างไร้คุณภาพ ไร้ระเบียบ ก่อให้เกิดสภาพสังคมเสื่อม อาชญากรเพิ่มขึ้น มีการเพิ่มประชากรที่ไร้คุณภาพ ทำให้สภาพสังคมบริเวณเมืองชายแดนคู่อ้อมโทรมลง

3.4 ปัญหาสาธารณสุขรองรับไม่เพียงพอ

ปัญหาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรที่เข้ามาอย่างไร้ระเบียบ ทำให้การจัดการด้านสาธารณสุขมีปัญหา การเกิดโรคติดต่อ และโรงพยาบาลไม่เพียงพอ ทำให้เมืองชายแดนมีปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุขขั้นพื้นฐานของประชาชน

4. ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ

4.1 พม่ายังขาดความพร้อมทางด้านประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ด้านการค้า

ในด้านการอำนวยความสะดวกในด้านเอกสาร เมียนมาร์ยังไม่มีการพัฒนาบุคลากรด้านการค้า การลงทุน ทำให้การติดต่อเอกสารไม่สะดวกรวดเร็ว

4.2 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ

เมียนมาร์ยังขาดสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ อาทิ การคมนาคม การสื่อสาร ถนนและเส้นทางที่เชื่อมต่อจากเมืองชายแดนไปยังเมืองอื่นๆ ทำให้การค้ามีต้นทุนสูง

5. ปัจจัยทางกฎหมาย

5.1 กฎระเบียบการค้าของเมียนมาร์ไม่มีความแน่นอน

กฎระเบียบการค้าของเมียนมาร์ มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นักธุรกิจขาดความเชื่อมั่น การทำการค้าไม่ต่อเนื่อง

5.2 ปัญหาการกำหนดมาตรการจำกัดปริมาณนำเข้าของเมียนมาร์

เมียนมาร์กำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นการจำกัดปริมาณนำเข้า เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้า เช่น

5.2.1 การเปิด L/C เพื่อนำเข้าสินค้า ต้องเป็นเงินที่ได้จากการส่งออกเท่านั้น

5.2.2 กำหนดเพดานการนำเข้า ไม่เกินปีละ 50,000 เหรียญสหรัฐต่อบริษัท

5.2.3 ห้ามนำเข้าสินค้า 15 ชนิด ได้แก่ ผงชูรส เครื่องดื่ม (Soft drink) ขน

ปังกรอบ อาหารและผลไม้กระป๋อง เส้นหมี่และบะหมี่สำเร็จรูปทุกชนิด หมากฝรั่ง ขนเมล็ด ขนเมเฟอร์ ช็อกโกแลต เหล้าและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เบียร์ บุหรี่ ผลไม้สดทุกชนิด ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือน และใช้ส่วนตัวทุกชนิดและสินค้าที่ควบคุมการนำเข้าโดยกฎหมายที่มีอยู่แล้ว

5.3 มาตรการกีดกันทางการค้าของทางการพม่า

มาตรการกีดกันทางการค้าของทางการเมียนมาร์ โดยห้ามนำเข้าและห้ามส่งออกสำหรับสินค้าบางชนิด แม้ว่าจะมีการเจรจาการค้าไทย-เมียนมาร์ ได้ยกเลิกการนำเข้าสินค้าบางชนิดแต่ยังคงมีสินค้าที่ห้ามนำเข้าและห้ามส่งออกอีกจำนวนมากทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการค้าไทย-เมียนมาร์ ที่ไม่อาจขยายปริมาณการค้าระหว่างกัน

6. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

6.1 เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมาร์ มีสภาพ

ชำรุดทรุดโทรม

เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมาร์ มีสภาพชำรุดทรุดโทรม เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าระหว่างสองประเทศ

6.2 การลักลอบทำการเกษตรและจับจองพื้นที่บริเวณชายแดน

ปัญหาที่เริ่มก่อตัว ทำให้การค้าชายแดนไม่คึกคัก คือปัญหาลักลอบทำการเกษตร บริเวณพื้นที่ชายแดนทำให้ภูมิประเทศเปลี่ยนแปลงไป เกิดปัญหาพื้นที่ทับซ้อนตามมา ก่อให้เกิดความสับสนที่ไม่ราบรื่นต่อชุมชนทั้งสองฝั่ง ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่สามารถทำการค้าด้วยกันอย่างมีมิตรภาพที่ดี และไม่สามารถเป็นคู่ค้าที่มีความจริงใจต่อกัน

6.3 สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป

การลักลอบเข้าเมืองและการลักลอบใช้แรงงาน ส่งผลให้ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของแรงงานที่ลักลอบเข้าเมืองไม่มีคุณภาพ ความไร้ระเบียบเนื่องจากแรงงานที่อพยพส่วนใหญ่มีฐานะยากจน การศึกษาต่ำ ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของเมือง ทำให้ประชากรท้องถิ่นเดิม ไม่เห็นด้วยและสนับสนุนการค้าชายแดน แต่กลับมีความรู้สึกเหมือนถูกแย่งที่อยู่และสภาพแวดล้อมไม่ดีเกิดขึ้น

ความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนในพื้นที่ชายแดน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ มีผลการศึกษาดังนี้

1. ความคาดหวังของนักธุรกิจต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

1.1 โอกาสในการพัฒนาให้กับจังหวัด

โอกาสในการพัฒนาให้กับจังหวัด ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญในการค้าชายแดน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค เทคโนโลยี เพื่รองรับการเป็นเมืองเศรษฐกิจการค้าชายแดน

1.2 การแก้ปัญหาการเมืองในประเทศและปัญหาความมั่นคง

การแก้ปัญหาการเมืองในประเทศและปัญหาความมั่นคง ให้เกิดความเชื่อมั่นต่อทั้งนักลงทุนและนักท่องเที่ยว

1.3 การสนับสนุนจากภาครัฐ ที่มีการบูรณาการการค้าชายแดน

นักธุรกิจคาดหวังจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ที่มีการบูรณาการทางการค้าชายแดนกันอย่างจริงจัง มีความชัดเจนด้านข้อมูลและนโยบาย และเข้าถึงได้โดยง่าย โดยภาครัฐเป็นผู้นำทีมในการเจรจาข้อตกลงการค้าและเชื่อมความสัมพันธ์กับรัฐบาลเมียนมาร์

1.4 การปรับธุรกิจตนเองสู่ความเป็นสากลมากขึ้นและสามารถแข่งขันได้

นักธุรกิจคาดหวังในการปรับธุรกิจตนเองเข้าสู่เป็นความสากลมากขึ้น เพื่อรองรับการแข่งขันกับกลุ่มประเทศอาเซียน ด้วย การสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องการพัฒนาความรู้ในด้านต่างๆ ทั้งด้านภาษี การจัดทำแผนธุรกิจ ข้อมูลการตลาด การจัดการด้านการตลาด ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ข้อมูลข่าวสารในการประกอบธุรกิจ

1.5 ความช่วยเหลือจากรัฐบาลผ่านการเจรจาระหว่างรัฐกับรัฐ

นักธุรกิจคาดหวังให้มีความช่วยเหลือจากรัฐบาลผ่านการเจรจาระหว่างรัฐกับรัฐและการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจในระดับทวิภาคีที่ใกล้ชิดมากขึ้น

2. ความคาดหวังของประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

2.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเมืองชายแดนให้น่าอยู่

ประชาชนในท้องถิ่นคาดหวังให้ชุมชนเป็นเมืองที่น่าอยู่ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการผ่านองค์กรส่วนท้องถิ่น

2.2 ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ประชาชนในท้องถิ่นคาดหวังให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า สังคม สาธารณสุข

2.3 สภาพแวดล้อมที่ดี

ประชาชนในท้องถิ่นคาดหวังให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย โดยมุ่งหวังการคงอยู่ของทรัพยากรที่ยั่งยืน การมีระบบจัดการของเสียที่มีประสิทธิภาพ และอื่นๆอีกมากมายที่เป็นผลกระทบจากการเป็นเมืองเศรษฐกิจการค้าชายแดน

2.4 การสืบทอดส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม

ประชาชนในท้องถิ่นคาดหวังการสืบทอด ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมให้เด็ก รุ่นหลังได้รับความรู้และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับธุรกิจชุมชนและผู้ประกอบการ

2.5 ความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างไทยและเมียนมาร์

ประชาชนในท้องถิ่นคาดหวังความสัมพันธ์อันดีงาม ระหว่างประเทศไทย และประเทศเมียนมาร์ ทั้งในด้านวัฒนธรรมประเพณี การค้า การลงทุน

บทที่ 5

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์” มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์โดยใช้แบบจำลองไดมอนด์ (Diamond Model)
2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ โดย PESTLE Analysis
3. ผลการประเมินสภาพแวดล้อมการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์โดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis
4. TOWS Matrix
5. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์โดยใช้แบบจำลองไดมอนด์ (Diamond Model)

1. กลยุทธ์ธุรกิจ (Firm Strategy, Structure and Rivalry)

1.1 ประเทศไทยมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีศักยภาพ

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของอาเซียน ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีพรมแดนของทั้งสองประเทศติดต่อกันยาวถึง 2,400 กิโลเมตร

1.2 นโยบายกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน

ประเทศไทยมีนโยบายกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง จะเป็นปัจจัยให้การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ให้มีอัตราสูงขึ้น

1.3 การเชื่อมโยงการบูรณาการพัฒนาค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ ระหว่างภาคเอกชนและรัฐยังไม่ชัดเจน

ประเทศไทยยังขาดการเชื่อมโยงบูรณาการ การพัฒนาค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ การเชื่อมโยงแผนพัฒนาสู่ท้องถิ่นโดยผ่านองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ร่วมมือกับนักธุรกิจภาคเอกชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การไม่มีแผนการดำเนินงานกำหนดแนวทางการพัฒนาค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. ภาวะอุปสงค์ (Demand Condition)

2.1 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์มีแนวโน้มสูงขึ้น

มูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์มีแนวโน้มสูงขึ้น เห็นได้จากมูลค่าการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ การส่งออกชายแดนของไทยกับเมียนมาร์ในปี 2555 มีมูลค่า 69,975 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 เมื่อเทียบกับปี 2554 ในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2556 การส่งออกชายแดนมีมูลค่า 45,343 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.58 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2555(สำนักอาเซียน, ออนไลน์, 2557)

2.2 ความนิยมการบริโภคสินค้าไทยของประชาชนเมียนมาร์

ผู้บริโภคชาวเมียนมาร์มีความชื่นชอบในคุณภาพและแบรนด์ ของสินค้าไทยเป็นอย่างมาก จึงผลักดันและส่งเสริมให้การค้าของทั้งสองประเทศเติบโตมากขึ้น

2.3 สินค้าเกษตรของเมียนมาร์ยังมีราคาต่ำ

2.4 ไทยเป็นคู่ค้าที่สำคัญของพม่า

โดยสินค้าที่ไทยส่งออกเป็นสินค้าที่ “แปรรูป” แล้ว ทำให้มีมูลค่าสูง ส่วนสินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรพื้นฐาน เช่น ไม้ แร่ธาตุ ก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ

3. ภาวะของอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง

(Supporting and Related Industries)

3.1 การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ช่วยทำให้เกิดอุตสาหกรรม เกี่ยวเนื่อง

ช่วยทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการส่งออก เพิ่มการค้าการลงทุนกับประเทศที่ 3 ที่ต้องทำการค้าผ่านแดนไทย-เมียนมาร์ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม

3.2 การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ช่วยทำให้เกิดอุตสาหกรรมสนับสนุน

อุตสาหกรรมสนับสนุนที่สำคัญคือ โลจิสติกส์ ด้านการเงิน การประกันภัย
ธนาคาร เงินทุนหลักทรัพย์

3.3 การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทำให้มีการลักลอบสินค้าผิด

กฎหมาย

4. ปัจจัยการผลิตของประเทศที่มีอยู่ (Factor Conditions)

4.1 ประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับการค้า
ชายแดน ถนน เทคโนโลยี การสื่อสาร การสาธารณสุข โภค และระบบโลจิสติกส์ต่างๆ

4.2 ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาการประกอบกิจการ

อุตสาหกรรมทั้งเพื่อการบริโภคและส่งออก

4.3 สามารถพัฒนาเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมของการเชื่อมโยงกลุ่ม

อาเซียน

ประเทศไทยมีฐานการผลิตอุตสาหกรรมดั้งเดิมหลายชนิดที่สามารถ
พัฒนาเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมของการเชื่อมโยงกลุ่มอาเซียน

4.4 การขาดแคลนแรงงาน

แรงงานไทยมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงทำให้ผู้ประกอบการ
นิยมเลือกใช้แรงงานต่างด้าวทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมาทำงานในพื้นที่

4.5 แรงงานขาดทักษะ/ไม่มีฝีมือ

เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่รวมทั้งแรงงานต่างด้าวมักไม่ได้รับการศึกษา
อบรม และฝึกฝนทางด้านทักษะการผลิตในภาคอุตสาหกรรมมาโดยตรง

4.6 การขาดแคลนแหล่งเงินทุน

โดยเฉพาะผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
ยังขาดแคลนแหล่งเงินทุนสนับสนุน เพื่อรองรับการลงทุนในระยะยาว

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ โดย PESTLE Analysis

1. ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง

1.1 รัฐบาลเมียนมาร์ยังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน

ปัญหาทางการเมืองภายในของเมียนมาร์เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทั้งนี้เพราะพม่ายังไม่สามารถทำความตกลงกับกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยในพื้นที่รัฐฉานซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตความร่วมมือระหว่างประเทศได้ส่งผลให้รัฐบาลเมียนมาร์ยังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน

1.2 การปิดด่านการค้าชายแดนที่ติดต่อกับไทยบ่อย

เมียนมาร์มีการปิดด่านการค้าชายแดนที่ติดต่อกับไทยบ่อย ทำให้สินค้าไทยไม่สามารถขนส่งเข้าไปยังเมียนมาร์ได้ต่อเนื่อง จึงเกิดการขาดแคลนสินค้าและเสียเปรียบสินค้าจากประเทศคู่แข่งอื่นๆ

1.3 ปัญหาความปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์

ปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย ทำให้ไม่มีความปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์

1.4 ข้อตกลงการค้าชายแดนไม่ชัดเจนยังไม่มีผลบังคับใช้

ข้อตกลงการค้าชายแดนไม่ชัดเจนยังไม่มีผลบังคับใช้ ส่งผลให้ความตกลงด้านการธนาคารไม่มีผลในทางปฏิบัติ ทำให้การค้าชายแดนยังไม่ผ่านระบบธนาคาร

1.5 แนวทางปฏิบัติการนำเข้า – ส่งออก สินค้าผ่านจุดผ่อนปรนไม่ชัดเจน

แนวทางปฏิบัติการนำเข้า – ส่งออก สินค้าผ่านจุดผ่อนปรนของหน่วยงานความมั่นคงไม่ชัดเจน ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่ต้องการส่งออกสินค้า

1.6 ขาดการกระจายอำนาจปกครอง

ประเทศเมียนมาร์ ยังไม่มีการกระจายอำนาจสู่เมืองท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังนั้นการตัดสินใจในข้อตกลงการค้า ข้อพิพาทต่างๆ จะต้องรอการตัดสินใจจากส่วนกลาง

1.7 ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

ภาครัฐให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคม และสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ และความสมานฉันท์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างประโยชน์ของไทยในด้านการค้า การลงทุน การเงินและโอกาสด้านการตลาดระหว่างประเทศ

1.8 ยุทธศาสตร์การค้าชายแดนของหอการค้าไทย

ยกระดับด้านการค้าชายแดนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีกลยุทธ์ระดับจุดผ่านแดน และขยายด้าน

1.9 ปัญหาการเมืองของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองมีการประกาศใช้กฎอัยการศึก ส่งผลให้บริเวณชายแดนทุกแห่งมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และมีผลให้การเจรจาหรือข้อตกลงต้องหยุดชะงัก รวมทั้งการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐสะดุดลง ขาดความเชื่อมั่นในการค้าการลงทุน

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

2.1 ธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล

ธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล และฐานะของธนาคารไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ระบบการเงินไม่มีเสถียรภาพ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินจ๊าตสูงกว่าความเป็นจริงมาก

2.2 ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยไ้รายทางเป็นจำนวนมาก

ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยไ้รายทางเป็นจำนวนมากจากรถบรรทุกทุกสินค้าที่ขนส่งสินค้าจากชายแดนเข้าไปยังกรุงย่างกุ้ง ทำให้สินค้ามีต้นทุนสูง

2.3 ภาวะเศรษฐกิจในเมียนมาร์ยังเป็นลักษณะการค้าผูกขาด

เมียนมาร์เพิ่งเริ่มเปิดประเทศ และการปกครองที่เคยใช้การปกครองโดยทหารทำให้ธุรกิจการค้าส่วนใหญ่ผูกขาดกับอำนาจทหาร ยังไม่มีการกระจายการลงทุนในประเทศมากนัก ดังนั้นธุรกิจการค้าสำคัญส่วนใหญ่เป็นการผูกขาด

2.4 การลงทุนเชิงรุกของประเทศคู่แข่ง

ปัจจุบันรัฐบาลประเทศจีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย เกาหลี ต่างให้สนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานกับประเทศเมียนมาร์ โดยหวังผลในการเข้าไปลงทุนเชิงรุก ทำให้การค้าชายแดนซึ่งเดิมจะทำการค้าผ่านช่องชายแดนประเทศไทย เปลี่ยนแปลงไปทำการค้ากับประเทศคู่แข่งแต่อาศัยไทยเป็นช่องผ่านการส่งสินค้าเท่านั้น

3. ปัจจัยทางสภาพสังคม

3.1 ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย

ปัญหาการเข้าเมืองผิดกฎหมาย เป็นปัญหาสำคัญที่พบเป็นจำนวนมากตามบริเวณชายแดน อันเนื่องจากการบริหารจัดการภายในของประเทศพม่า ความยากจนของประชาชน ความไม่เท่าเทียมกันของชนกลุ่มน้อย ซึ่งเป็นปัญหากับประเทศไทยทั้งด้านการป้องกันการส่งกลับ

3.2 ปัญหาการลักลอบใช้แรงงานเถื่อน

สืบเนื่องจากการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ทำให้เกิดการลักลอบใช้แรงงานเถื่อนมากมาย ส่งผลให้เกิดความเข้มงวดในบริเวณด่านชายแดน รวมทั้งการตรวจค้น ประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามส่งผลกระทบต่อผู้ทำการค้าอย่างถูกกฎหมาย

3.3 สภาพสังคมเสื่อมและย่ำแย่

จากการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ทำให้เกิดการใช้แรงงานเถื่อน ทำให้ประชากรเมียนมาร์ที่เข้ามาใช้ชีวิตในประเทศไทย ใช้ชีวิตอย่างไร้คุณภาพ ไร้ระเบียบ ก่อให้เกิดสภาพสังคมเสื่อม อาชญากรเพิ่มขึ้น มีการเพิ่มประชากรที่ไร้คุณภาพ ทำให้สภาพสังคมบริเวณเมืองชายแดนคูเลียมโทรมลง

3.4 ปัญหาสาธารณสุขรองรับไม่เพียงพอ

ปัญหาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรที่เข้ามาอย่างไร้ระเบียบ ทำให้การจัดการด้านสาธารณสุขมีปัญหา การเกิดโรคติดต่อ และโรงพยาบาลไม่เพียงพอ ทำให้เมืองชายแดนมีปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุขขั้นพื้นฐานของประชาชน

4. ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ

4.1 พม่ายังขาดความพร้อมทางด้านประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ด้านการค้า

ในด้านการอำนวยความสะดวกในด้านเอกสาร เมียนมาร์ยังไม่มีการพัฒนาบุคลากรด้านการค้า การลงทุน ทำให้การติดต่อเอกสารไม่สะดวกรวดเร็ว

4.2 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ

เมียนมาร์ยังขาดสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ อาทิ การคมนาคม การสื่อสาร ถนนและเส้นทางที่เชื่อมต่อจากเมืองชายแดนไปยังเมืองอื่นๆ ทำให้การค้ามีต้นทุนสูง

4.3 ประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน

อาทิเช่น การคมนาคม การสื่อสาร ถนน เทคโนโลยี สาธารณูปโภค

5. ปัจจัยทางกฎหมาย

5.1 กฎระเบียบการค้าของเมียนมาร์ไม่มีความแน่นอน

กฎระเบียบการค้าของเมียนมาร์ มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นักธุรกิจขาดความเชื่อมั่น การทำการค้าไม่ต่อเนื่อง

5.2 ปัญหาการกำหนดมาตรการจำกัดปริมาณนำเข้าของเมียนมาร์

เมียนมาร์กำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นการจำกัดปริมาณนำเข้า เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้า เช่น การเปิด L/C เพื่อนำเข้าสินค้า ต้องเป็นเงินที่ได้จากการส่งออกเท่านั้น กำหนดเพดานการนำเข้า ไม่เกินปีละ 50,000 เหรียญสหรัฐต่อบริษัท รวมถึงห้ามนำเข้าสินค้า 15 ชนิด ได้แก่ ผงชูรส เครื่องดื่ม (Soft drink) ขนมบึงกรอบ อาหารและผลไม้กระป๋อง เส้นหมี่และบะหมี่สำเร็จรูปทุกชนิด หมากฝรั่ง ขนมหัก ขนมหวีเฟอร์ ช็อกโกแลต เหล้าและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เบียร์ บุหรี่ ผลไม้สดทุกชนิด ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือน และใช้ส่วนตัวทุกชนิดและสินค้าที่ควบคุมการนำเข้าโดยกฎหมายที่มีอยู่แล้ว

5.3 มาตรการกีดกันทางการค้าของทางการเมียนมาร์

มาตรการกีดกันทางการค้าของทางการเมียนมาร์ โดยห้ามนำเข้าและห้ามส่งออกสำหรับสินค้าบางชนิด แม้ว่าจะมีการเจรจาการค้าไทย-เมียนมาร์ ได้ยกเลิกการนำเข้าสินค้าบางชนิดแต่ยังคงมีสินค้าที่ห้ามนำเข้าและห้ามส่งออกอีกจำนวนมากทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการค้าไทย-เมียนมาร์ ที่ไม่อาจขยายปริมาณการค้าระหว่างกัน

6. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

6.1 เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมาร์ มีสภาพ

ชำรุดทรุดโทรม

เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมาร์ มีสภาพชำรุดทรุดโทรม เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าระหว่างสองประเทศ

6.2 การลักลอบทำการเกษตรและจับจองพื้นที่บริเวณชายแดน

ปัญหาที่เริ่มก่อตัว ทำให้การค้าชายแดนไม่เดินหน้า คือปัญหาลักลอบทำการเกษตร บริเวณพื้นที่ชายแดนทำให้ภูมิประเทศเปลี่ยนแปลงไป เกิดปัญหาพื้นที่ทับซ้อนตามมา ก่อให้เกิดความสับสนที่ไม่ราบรื่นต่อชุมชนทั้งสองฝั่ง ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่สามารถทำการค้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพที่ดี และไม่สามารถเป็นคู่ค้าที่มีความจริงจังต่อกัน

6.3 สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป

การลักลอบเข้าเมืองและการลักลอบใช้แรงงาน ส่งผลให้ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของแรงงานที่ลักลอบเข้าเมือง ไม่มีคุณภาพ ความไร้ระเบียบเนื่องจากแรงงานที่อพยพส่วนใหญ่มีฐานะยากจน การศึกษาต่ำ ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของเมือง ทำให้ประชากรท้องถิ่นเดิม ไม่เห็นด้วยและสนับสนุนการค้าชายแดน แต่กลับมีความรู้สึกเหมือนถูกแย่งที่อยู่และสภาพแวดล้อมไม่ดีเกิดขึ้น

ผลการประเมินสภาพแวดล้อมการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (จุดแข็ง, จุดอ่อน) การค้าชายแดน

ไทย – เมียนมาร์

ตารางที่ 5-1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (จุดแข็ง, จุดอ่อน) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์

มุมมอง	ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อ การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. กลยุทธ์ธุรกิจ	1.1 ประเทศไทยมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับกลุ่มประเทศอาเซียน	***	
	1.2 นโยบายกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน	***	
	1.3 การเชื่อมโยงการบูรณาการพัฒนาค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ระหว่างภาคเอกชนและรัฐยังไม่ชัดเจน		***
	1.4 การไม่มีแผนการดำเนินงานกำหนดการพัฒนาการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ		***
	1.5 ประเทศไทยมีศักยภาพทั้งภาครัฐและเอกชนในการทำการค้าชายแดนได้อย่างต่อเนื่อง	***	

ตารางที่ 5-1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (จุดแข็ง, จุดอ่อน) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์
(ต่อ)

มุมมอง	ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบกับ การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	จุดแข็ง	จุดอ่อน
2. ภาวะอุปสงค์	2.1 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์มีแนวโน้ม สูงขึ้น	***	
	2.2 ความนิยมการบริโภคสินค้าของไทยของ ประชาชนเมียนมาร์มีอัตราสูง	***	
	2.3 สินค้าเกษตรของเมียนมาร์ยังมีราคาต่ำ	***	
	2.4 ไทยเป็นคู่ค้าที่สำคัญของพม่า	***	
3.อุตสาหกรรม เกี่ยวเนื่องและ อุตสาหกรรม สนับสนุน	3.1 การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ช่วยทำให้เกิด อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง	***	
	3.2 การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ช่วยทำให้เกิด อุตสาหกรรมสนับสนุน	***	
	3.3 การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ทำให้มีการ ลักลอบสินค้าผิดกฎหมายและแรงงานเถื่อน		***
4. ปัจจัยการผลิต ของประเทศที่มีอยู่	4.1 ประเทศไทยมีความพร้อมด้าน โครงสร้าง พื้นฐานที่สามารถรองรับการค้า	***	
	4.2 ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาการ ประกอบกิจการอุตสาหกรรมทั้งเพื่อการบริโภค และส่งออก	***	
	4.3 ประเทศไทยมีฐานการผลิตอุตสาหกรรมดั้งเดิม หลายชนิดที่สามารถพัฒนาเป็นฐานการผลิต อุตสาหกรรมของการเชื่อมโยงกลุ่มอาเซียน	***	
	4.4 การขาดแคลนแรงงาน แรงงานไทยมีจำนวนไม่ เพียงพอต่อความต้องการ		***
	4.5 แรงงานขาดทักษะ/ไม่มีฝีมือ		***
	4.6 การขาดแคลนแหล่งเงินทุน		***

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (โอกาส,อุปสรรค) การค้าชายแดน

ไทย – เมียนมาร์ สามารถแสดงดังตารางที่ 5 - 2

ตารางที่ 5 - 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (โอกาส,ภัยคุกคาม)

การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์

มุมมอง	ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อ การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	โอกาส	ภัย คุกคาม
1. ปัจจัยทาง นโยบายและ การเมือง	1.1 รัฐบาลเมียนมาร์ยังมีมาตรการคุมเข้มทาง การเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน		***
	1.2 การปิดด่านการค้าชายแดนที่ติดต่อกับไทยบ่อย		***
	1.3 ปัญหาความปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย- เมียนมาร์		***
	1.4 ข้อตกลงการค้าชายแดนไม่ชัดเจนยังไม่มีผล บังคับใช้		***
	1.5 แนวทางปฏิบัติการนำเข้า – ส่งออก สินค้าผ่าน จุดผ่อนปรนไม่ชัดเจน		***
	1.6 ขาดการกระจายอำนาจปกครอง		***
	1.7 ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศ ในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม	***	
	1.8 ยุทธศาสตร์การค้าชายแดนของหอการค้าไทย	***	
	1.9 ปัญหาการเมืองของประเทศไทย		***
2. ปัจจัยทาง เศรษฐกิจ	2.1 ธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล		***
	2.2 ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยไปรษณีย์ทาง		***
	2.3 ภาวะเศรษฐกิจในเมียนมาร์ยังเป็นลักษณะ การค้าผูกขาด		***
	2.4 การลงทุนเชิงรุกของประเทศคู่แข่ง		***

ตารางที่ 5 - 2 แสดงแสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (โอกาส, ภัยคุกคาม)
การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ (ต่อ)

มุมมอง	ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อ การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์	โอกาส	ภัย คุกคาม
3. ปัจจัยทาง สภาพสังคม	3.1 ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย		***
	3.2 ปัญหาการลักลอบใช้แรงงานเถื่อน		***
	3.3 สภาพสังคมเสื่อมและข่าแย		***
	3.4 ปัญหาสาธารณสุขรองรับไม่เพียงพอ		***
4. ปัจจัยทาง เทคโนโลยีและ นวัตกรรมใหม่ๆ	4.1 พม่ายังขาดความพร้อมทางด้านประสิทธิภาพ ของเจ้าหน้าที่ด้านการค้า		***
	4.2 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่ เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ	***	
	4.3 ประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้าง พื้นฐาน	***	
5. ปัจจัยทาง กฎหมาย	5.1 กฎระเบียบการค้าของเมียนมาร์ไม่แน่นอน		***
	5.2 ปัญหาการกำหนดมาตรการจำกัดปริมาณนำเข้า		***
	5.3 มาตรการกีดกันทางการค้าของทางการเมียน มาร์		***
6. ปัจจัยทาง สิ่งแวดล้อม	6.1 เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับ เมียนมาร์ มีสภาพชำรุดทรุดโทรมไป		***
	6.2 การลักลอบทำการเกษตรและจับจองพื้นที่ บริเวณชายแดน		***
	6.3 สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง		***

จากตารางที่ 5-1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (จุดแข็ง, จุดอ่อน) ไทย – เมียนมาร์ และตารางที่ 5 - 2 แสดงแสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (โอกาส, ภัยคุกคาม) พบว่าการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ มีภาวะคุกคามซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้หลายประการ ในขณะเดียวกันกับพบว่าปัจจัยภายในของการค้าชายแดนไทย-มีจุดแข็งหลายข้อ

ตารางที่ 5-3 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOTการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์

จุดแข็ง S Strengths S1 ประเทศไทยมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับกลุ่มประเทศอาเซียน S2 นโยบายกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน S 3 ความนิยมการบริโภคสินค้าของไทยของประชาชนเมียนมาร์มีอัตราสูง S4 การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ช่วยทำให้เกิดอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง S5 ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาการประกอบกิจการอุตสาหกรรมทั้งเพื่อการบริโภคและส่งออก	จุดอ่อน W Weakness W1 การเชื่อมโยงการบูรณาการพัฒนาการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ระหว่างภาคเอกชนและรัฐยังไม่ชัดเจน W 2 การไม่มีแผนการดำเนินงานพัฒนาการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ที่มีประสิทธิภาพ W 3 การขาดแคลนแรงงาน แรงงานไทยมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ W4 แรงงานขาดทักษะ/ไม่มีฝีมือ W 5 การขาดแคลนแหล่งเงินทุน
โอกาส O Opportunity O 1 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ O 2 ประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ภาวะคุกคาม T Threat T 1 รัฐบาลเมียนมาร์ยังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน T 2 พม่ายังขาดความพร้อมทางด้านประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ด้านการค้า T 3 ปัญหาการกำหนดมาตรการจำกัดปริมาณนำเข้า T 4 เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมาร์ มีสภาพชำรุดทรุดโทรมไป

จากตารางที่ 5-3 แสดงผลการวิเคราะห์ SWOTการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ พบว่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ มีจุดแข็งที่น่าสนใจคือการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ช่วยทำให้เกิดอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาการประกอบกิจการอุตสาหกรรมทั้งเพื่อการบริโภคและส่งออก ซึ่งสามารถพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนเชิงรุก ไทย-เมียนมาร์

TOWS Matrix

ตารางที่ 5-4 แสดงผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์

SOกลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)	แนวทางพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
S1 ประเทศไทยมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับกลุ่มประเทศอาเซียน S2 นโยบายกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน S4 การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ช่วยทำให้เกิดอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง S 3 ความนิยมการบริโภคสินค้าของไทยของประชาชนเมียนมาร์มีอัตราสูง O 1 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ	1. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ 2. การส่งเสริมความร่วมมือแบบหุ้นส่วนเพื่อ 3. การพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างเมืองพัฒนาให้เมืองชายแดนเป็นศูนย์ธุรกิจและบริการ 4. การส่งเสริมการเป็นเมืองคู่แฝดในเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมร่วมกัน

ตารางที่ 5-5 แสดงผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์

STกลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)	แนวทางพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
S2 นโยบายกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน S 3 ความนิยมการบริโภคสินค้าของไทยของประชาชนเมียนมาร์มีอัตราสูง T 3 ปัญหาการกำหนดมาตรการจำกัดปริมาณนำเข้า T 4 เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมาร์ มีสภาพชำรุดทรุดโทรมไป	5. ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์ ให้มีความใกล้ชิดยิ่งขึ้น 6. หน่วยงานระดับท้องถิ่นให้มีบทบาทที่จะรับผิดชอบดูแลการค้าชายแดนให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานสากล 7. จัดงานแสดงสินค้าไทยในเมียนมาร์ เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าไทยให้ผู้บริโภคชาวพม่าได้รู้จักมากขึ้น 8. พัฒนาระบบการคมนาคม การขนส่งให้มีความสะดวกมากขึ้นเพื่อรองรับการค้าชายแดน

ตารางที่ 5-6 แสดงผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์

WOกลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)	แนวทางพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
W1 การเชื่อมโยงการบูรณาการพัฒนาการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ระหว่างภาคเอกชนและรัฐยังไม่ชัดเจน O 2 ประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน W4 แรงงานขาดทักษะ/ไม่มีฝีมือ W 5 การขาดแคลนแหล่งเงินทุน	9. การประสานกันระหว่างภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น 10. ส่งเสริมสนับสนุนนักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยอาจเข้าไปถือหุ้นในกิจการที่นักธุรกิจไทยไปดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ 11. ส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตารางที่ 5-7 แสดงผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์

WT. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)	แนวทางพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
T 1 รัฐบาลเมียนมาร์ยังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน T 2 เมียนมาร์ ยังขาดความพร้อมทางด้านประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ด้านการค้า W 3 การขาดแคลนแรงงาน แรงงานไทยมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ W4 แรงงานขาดทักษะ/ไม่มีฝีมือ	12. ในการกำหนดเขตพื้นที่ที่ทั้งภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมให้ชัดเจนเพื่อสนับสนุนการค้าชายแดน 13. รัฐบาลในการทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่นักธุรกิจและนักลงทุนไทยในการเข้าไปทำธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน 14. การส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของเมืองชายแดนในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ 15. จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้มีความพร้อมต่อการเผชิญสถานการณ์และปัญหา

จากตารางที่ 5-4 ถึงตารางที่ 5-7 เป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับข้อจำกัด จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับข้อจำกัด ซึ่งผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในข้อมูลแต่ละคู่ดังกล่าว ทำให้เกิดแนวทางพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ในหลายแนวทาง

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับข้อจำกัด จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับข้อจำกัด ผู้วิจัยได้จัดทำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ใน 3 มุมมองคือ 1. มุมมองด้านเศรษฐกิจ 2. มุมมองด้านความมั่นคง 3. มุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้

1. มุมมองด้านเศรษฐกิจ

1.1 การพัฒนาให้เป็นเมืองเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์

การพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทยเมียนมาร์ ควรมุ่งพัฒนาเมืองชายแดนให้มีศักยภาพเป็นเมืองเขตเศรษฐกิจ โดยเป็นการพัฒนาร่วมกันระหว่างเมืองคู่ค้าชายแดนให้เติบโตคู่ขนานไปด้วยกัน สามารถดึงดูดการค้า การลงทุนจากภูมิภาคอื่นๆ เข้ามาร่วมลงทุน เกิดการลงทุนต่อเนื่อง โดยจัดทำแนวทางการส่งเสริมดังนี้

1.1.1 การส่งเสริมความร่วมมือแบบหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาการค้าข้ามแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์

ความได้เปรียบในด้านความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ เขตแดนที่ติดกัน ควรป้องกันคู่แข่งชั้นการค้าหน้าใหม่ เช่น จีน มาเลเซีย โดยเร่งสร้างความร่วมมือแบบหุ้นส่วน ให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด โดยการจัดสรรประโยชน์และทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นไปในทางเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เกิดความไว้วางใจเป็นผลให้เกิดการค้าที่แน่นอน

1.1.2 ส่งเสริมสนับสนุนนักลงทุนไทยร่วมลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน

ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมสนับสนุนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การขนส่ง การบริการ

1.1.3 รัฐบาลทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่นักธุรกิจและนักลงทุนไทยในการเข้าไปทำธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน

1.1.4 ส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือหากเมืองมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวก็สนับสนุนให้เป็นเมืองท่องเที่ยว และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในภูมิภาคใกล้เคียง รวมถึงการเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษ เช่น เป็นเมืองปลอดภาษี เป็นเมืองที่มีน้ำมันถูก

1.2 การพัฒนาเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรม

สนับสนุน

สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการค้าชายแดนด้วยการส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ด้วยการเชื่อมโยงทั้ง 2 เมืองตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ โดยจัดทำแนวทางการส่งเสริมดังนี้

1.2.1 การกำหนดเขตพื้นที่ทั้งภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรม

ควรมีการกำหนด โซนพื้นที่ ในเมืองชายแดนให้ชัดเจน ทั้งภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมเพราะเนื่องจากเมืองชายแดนส่วนใหญ่จะประกอบด้วยสังคมหลากหลาย ย่อมเกิดความไร้ระเบียบ ดังนั้นควรมีการจัดโซนนิ่งของเมืองให้ชัดเจน เพื่อรองรับการเจริญเติบโต

1.2.2 การพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างเมืองพัฒนาให้เมือง

ชายแดนเป็นศูนย์ธุรกิจและบริการ

เพื่อรองรับชาวเมียนมาร์ และชาวต่างชาติที่เข้ามาทำการค้า การลงทุน ในเมืองชายแดน และมีกำลังซื้อสูง เช่น ศูนย์บริการทางการแพทย์และทันตกรรม ศูนย์แสดงสินค้า ค้าปลีกและส่ง สินค้าแฟชั่น อาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค และของใช้ในครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การค้าชายแดนขยายตัวรวดเร็วยิ่งขึ้น

2. มุมมองด้านความมั่นคง

2.1 จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้มีความพร้อมต่อการเผชิญสถานการณ์

ในด้านความมั่นคง เมืองชายแดนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเสียดุล การลักลอบเข้าเมือง ลักลอบนำเข้าสินค้าต้องห้ามและเถียงภาษี ดังนั้นควรเร่งพัฒนาจัดระเบียบพื้นที่จังหวัดชายแดน โดยจัดทำแนวทางการส่งเสริมดังนี้

2.1.1 พัฒนาหน่วยงานระดับท้องถิ่นให้มีบทบาทที่จะรับผิดชอบดูแลการค้าชายแดนให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานสากล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทในการจัดระเบียบ พัฒนาเมืองชายแดนให้มีความระเบียบ มีความปลอดภัย มีการรองรับและอำนวยความสะดวกทางการค้า สนับสนุนการลงทุน ด้วยการเตรียมพร้อมด้านสาธารณูปโภค และจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม รวมถึงการจัดเก็บรายได้และการออกใบอนุญาตกิจการ

2.1.2 ร่วมเจรจาตกลงข้อบังคับและกฎหมายระหว่างเมืองชายแดน

ข้อตกลง ข้อกำหนด ต่างๆที่มีผลทำให้เกิดความไม่สะดวกทางการค้า ทั้งสองฝ่าย ควรเร่งการเจรจาหาข้อสรุป โดยเร็ว

2.1.3 ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์ให้มีความใกล้ชิดยิ่งขึ้น

การค้าชายแดนควรมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันทั้งรัฐต่อรัฐ เอกชนต่อเอกชน หรือร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน มีการประชุมหารือเป็นประจำ เพื่อรายงานสถานการณ์การค้าระหว่างเมือง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านเทคโนโลยี องค์กรความรู้

2.1.4 บูรณาการความร่วมมือการประสานกันระหว่างภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น

การค้าชายแดนจำเป็นต้องมีการบูรณาการ การทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

3. มุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรม

3.1 การส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทเมืองชายแดนในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประเทศไทยควรมีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ องค์กรความรู้ด้านการพัฒนาคน ทั้งด้านการบริหาร การจัดการ เทคโนโลยี ส่งผ่านองค์ความรู้ให้เพื่อบ้าน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงทัศนคติที่ดีระหว่างไทย- เมียนมาร์

3.2 การส่งเสริมการเป็นเมืองคู่แฝดในเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมร่วมกัน

อันเนื่องจากภูมิประเทศติดกัน ทำให้คน 2 เชื้อชาติระหว่างเมืองชายแดนมีวัฒนธรรมประเพณี ใกล้เคียงกัน ดังนั้นวัฒนธรรมใดที่มีลักษณะคล้ายกัน มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ควรมีการรักษาและส่งเสริมให้คงอยู่ ในที่นี้ควรรวมถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมการค้าที่ดี

มารยาทระหว่างคู่ค้า ซึ่งเราสามารถส่งผ่านข้อมูลเหล่านี้ผ่านศูนย์การเรียนรู้ ด้วยการสร้างทัศนคติ
การเป็นคู่ค้าที่ดีระหว่างกัน เพื่อให้การพัฒนาการค้าชายแดนประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ” มีผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุป

ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

1. ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง

ปัญหาและอุปสรรค การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทางด้านนโยบายและการเมือง ประกอบด้วย 1. รัฐบาลเมียนมาร์ยังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน 2. การปิดด่านการค้าชายแดนที่ติดต่อกับไทยบ่อย 3. ปัญหาความปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์ 4. ข้อตกลงการค้าชายแดนไม่ชัดเจนยังไม่แสดงผลบังคับใช้ 5. แนวทางปฏิบัติการนำเข้า – ส่งออก สินค้าผ่านจุดผ่อนปรนไม่ชัดเจน 6. ปัญหาการเมืองของประเทศไทย และ 7. ขาดการกระจายอำนาจปกครอง

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัญหาและอุปสรรค การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 1. ธนาคารพาณิชย์ในเมียนมาร์ผูกขาดโดยรัฐบาล 2. ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยไ้รายทางเป็นจำนวนมาก 3. ภาวะเศรษฐกิจในเมียนมาร์ยังเป็นลักษณะการค้าผูกขาด 4. การลงทุนเชิงรุกของประเทศคู่แข่ง

3. ปัจจัยทางสภาพสังคม

ปัญหาและอุปสรรค การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทางสภาพสังคม ประกอบด้วย 1. ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย 2. ปัญหาการลักลอบใช้แรงงานเถื่อน 3. สภาพสังคมเสื่อมและย่ำแย่ 4. ปัญหาสาธารณสุขรองรับไม่เพียงพอ

4. ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ

ปัญหาและอุปสรรค การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ประกอบด้วย 1. เมียนมาร์ ยังขาดความพร้อมทางด้านประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ด้านการค้า 2. โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ

5. ปัจจัยทางกฎหมาย

ปัญหาและอุปสรรค การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทางกฎหมายประกอบด้วย
1.กฎระเบียบการค้าของเมียนมาร์ไม่มีความแน่นอน 2.ปัญหาการกำหนดมาตรการจำกัดปริมาณ
นำเข้าของเมียนมาร์ 3.มาตรการกีดกันทางการค้าของทางการเมียนมาร์

6. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

ปัญหาและอุปสรรค การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ทางสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย
1.เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมาร์ มีสภาพชำรุดทรุดโทรม 2.การลักลอบทำ
การเกษตรและจับจองพื้นที่บริเวณชายแดน 3.สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป

ความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนไทย- เมียนมาร์

1. ความคาดหวังของนักธุรกิจต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

ความคาดหวังของนักธุรกิจต่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ประกอบด้วย
1.โอกาสในการพัฒนาให้กับจังหวัด 2.การแก้ปัญหาการเมืองในประเทศและปัญหาความมั่นคง
3. การสนับสนุนจากภาครัฐ ที่มีการบูรณาการการค้าชายแดน 4.การปรับธุรกิจตนเองสู่ความเป็นสากล
มากขึ้นและสามารถแข่งขันได้ 5.ความช่วยเหลือจากรัฐบาลผ่านการเจรจาระหว่างรัฐกับรัฐ

2. ความคาดหวังของประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

ความคาดหวังของประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ประกอบด้วย 1. การมีส่วนร่วม
ร่วมในการบริหารจัดการเมืองชายแดนให้น่าอยู่ 2.ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 3.สภาพแวดล้อมที่ดี 4.การ
สืบทอดส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม 5. ความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างไทยและเมียนมาร์

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ประกอบด้วย
5 แนวทาง คือ 1.การพัฒนาให้เป็นเมืองเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ 2.การ
พัฒนาเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมสนับสนุน 3.จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้ม
ีความพร้อมต่อการเผชิญสถานการณ์ 4.การส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทเมืองชายแดนในการเป็น
ศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 5.การส่งเสริมการเป็นเมืองคู่
แฝดในเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมร่วมกัน โดยพิจารณาจากมุมมองด้านเศรษฐกิจ มุมมองด้านความ
มั่นคง และมุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรมมีรายละเอียดดังนี้

มุมมองด้านเศรษฐกิจ

1. การพัฒนาให้เป็นเมืองเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์

- 1.1 การส่งเสริมความร่วมมือแบบหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาการค้าข้ามแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์
- 1.2 ส่งเสริมสนับสนุนนักธุรกิจไทยร่วมลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน
- 1.3 รัฐบาลทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่นักธุรกิจและนักลงทุนไทยในการเข้าไปทำธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน

1.4 ส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2. การพัฒนาเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมสนับสนุน

- 2.1 การกำหนดเขตพื้นที่ทั้งภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมให้ชัดเจน
- 2.2 การพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างเมืองพัฒนาให้เมืองชายแดนเป็นศูนย์กลางธุรกิจและบริการ

มุมมองด้านความมั่นคง

3. จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้มีความพร้อมต่อการเผชิญสถานการณ์

- 3.1 พัฒนาหน่วยงานระดับท้องถิ่นให้มีบทบาทที่จะรับผิดชอบดูแลการค้าชายแดนให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานสากล
- 3.2 ร่วมเจรจาตกลงข้อบังคับและกฎหมายระหว่างเมืองชายแดน
- 3.3 ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์ให้มีความใกล้ชิดยิ่งขึ้น
- 3.4 บูรณาการความร่วมมือการประสานกันระหว่างภาครัฐและเอกชน

มุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรม

4. การส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทเมืองชายแดนในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

5. การส่งเสริมการเป็นเมืองคู่แฝดในเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การกำหนดทิศทางการค้าชายแดนของแต่ละพื้นที่

รัฐควรเร่งดำเนินนโยบาย ศึกษาข้อมูลพื้นที่การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ ในแต่ละพื้นที่ ว่ามีความแตกต่างกัน และความเหมือนกันในเรื่องใดบ้าง เพื่อนำข้อมูลไปพิจารณา ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการค้าชายแดนของแต่ละพื้นที่ ในรูปแบบเดียวกัน หรือต่างกัน ด้วยวิธีพิเศษอย่างไรบ้าง และเร่งจัดทำการแบ่งระดับความสำคัญขงเมืองการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ จัดสรรทรัพยากร เพื่อเป็นข้อพิจารณาได้ว่าเมืองชายแดนเมืองใดควรมีความสำคัญเรื่องใด และเมืองชายแดนเมืองใดควรเร่งจัดทำกลยุทธ์เชิงรุก ในขณะที่อาจจะมึเมืองชายแดนใดที่จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ตั้งรับเพื่อความมั่นคงของประเทศในการพัฒนาการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อให้แข่งขันกับตลาดได้ หากรัฐสามารถจัดทำข้อมูลลำดับความสำคัญของเมืองชายแดนได้ จะทำให้เกิดอุตสาหกรรมสนับสนุนและต่อเนื่องอย่างถูกทิศทาง ทำให้ดีมานและซัพพลายไม่เป็นการสั้นตลาดในภายหลัง อีกทั้งยังป้องกันการถูกโจมตีจากผู้ลงทุนชาติอื่นที่ต้องการขยายการลงทุน เข้าสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมสนับสนุนทั้งของไทยและเมียนมาร์

1.2 รัฐควรเป็นผู้นำร่องในการเปิดเจรจาการค้าชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์

ความยาวนานของอำนาจนิยมในประเทศเมียนมาร์ ทำให้ท่าทีในการเจรจาการค้าชายแดนกับเมียนมาร์ ควรมิรัฐเป็นผู้เจรจนำร่องและภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุน อันเนื่องจากการเปิดประเทศใหม่ของเมียนมาร์ โครงการส่วนใหญ่จะเป็นโครงการที่รัฐบาลดำเนินการ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 องค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นและภาคเอกชนต้องร่วมกำหนดทิศทางของเมืองชายแดน

การพัฒนาการค้าชายแดนมีผลต่อความเจริญเติบโตทางด้านการค้าการลงทุน ทำให้เศรษฐกิจของเมืองเพิ่มขึ้น ที่ดินมีราคาแพงขึ้น ขณะเดียวกันผลลัพธ์ที่ตามมาคือ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น เกิดการแย่งชิงการใช้ทรัพยากรของเมืองที่ไม่ลงตัว สังคม สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง และปัญหาที่ทุกเมืองกำลังประสบอยู่คือ ปัญหาการจัดของเสีย ปัญหาการแย่งที่ทำกินจากชาวต่างด้าว รายได้และงบประมาณต้องมีการบริหารให้ถูกทิศทาง ดังนั้นแล้วชุมชนต้องร่วมกำหนดทิศทางของเมือง มีแผนรองรับการขยายเมือง ทั้งสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา

ผ่านองค์กรส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เช่นหอการค้าจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว สภาอุตสาหกรรมจังหวัด

2.2 การสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเมือง

การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ก่อนข้างมีความเปราะบาง จากการที่เมียนมาร์ มีการปิดด่านชายแดนอยู่บ่อยครั้ง และการปิดด่านในแต่ละครั้งเกิดความเสียหายกับนักลงทุน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกื้อกูลกัน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ควรมีการไปมาหาสู่เยี่ยมเยียน การประชุมร่วมกัน ทั้งความสัมพันธ์ของภาครัฐ และเอกชน สร้างกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน เช่นการทอดกฐินในวัดของฝั่งเมียนมาร์ การตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในเมืองชายแดนของเมียนมาร์ จัดตั้งสมาคมการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2.3 การจัดระเบียบเมืองชายแดน

ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น ต้องเร่งให้มีการจัดระเบียบเมืองชายแดน อันเนื่องมาจากการเข้าออกระหว่างเมือง ทำให้มีชาวต่างชาติ และชาวเมียนมาร์ เข้ามาพักอาศัย จำนวนมากขึ้นและหลากหลายวัฒนธรรม ดังนั้นควรมีการจัดระเบียบของเมือง เพื่อให้สามารถป้องกันสถานการณ์ และแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินได้รวดเร็ว แนะนำให้ผู้เดินทางเข้าเมือง ปฏิบัติตนให้ถูกต้องด้วยการประชาสัมพันธ์ เพื่อความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมที่ดีของเมือง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกการค้า

ชายแดนไทย –เมียนมาร์

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงการหาแนวทางกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ไม่ใช่การจัดทำยุทธศาสตร์ ดังนั้นควรมีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกการค้าชายแดนไทย –เมียนมาร์ ตามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ของงานวิจัยเล่มนี้

3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ในพื้นที่ชายแดนไทย- เมียนมาร์

เพื่อนำมาใช้ลำดับความสำคัญของเมืองชายแดน ในเรื่องกำหนดโซนนิ่ง และการกำหนดเมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับเมืองชายแดนอย่างถูกทิศทาง ทั้งยังป้องกันการถูกโจมตีจากผู้ลงทุนชาติอื่นที่ต้องการขยายการลงทุน เข้าสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมสนับสนุนทั้งของไทยและเมียนมาร์

บรรณานุกรม

“ การวิเคราะห์แผนงานองค์กรด้วย PESTLE”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://nstda.or.th/blog/?p=2269>, 2557.

“การวิเคราะห์ SWOT Analysis”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.drmanage.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538632242>, 2557.

กรมการค้าต่างประเทศ, “สถานการณ์การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://bts.dft.go.th/btsc/index.php/situationelse/situationmyanmar>, 2557.

ชนิด สุทธยาลัย. “การค้าชายแดน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://goldenworld-inter.com> ., 2557.

ชลิดา พันธุ์กระวี. “ การเตรียมการของกรมศุลกากรเพื่อรองรับการค้าชายแดนในปี 2560”,
ศุลกากร. ปีที่ 18, ตุลาคม 2552.

ธนา ยศตระกูล. “หอการค้าจังหวัดในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : ศึกษาบทบาทหอการค้าจังหวัดเชียงรายและหอการค้าจังหวัดตากในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า”. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, รัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์และคณะ. “โครงการ การพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว”. รายงานวิจัย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2554.

พัชรพล จงไพบุลย์กิจ. “การค้าชายแดนไทย-พม่าในบริบทของกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง”. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, 2548.

ไพศาล มระระพุกษ์วรรณและคณะ. “พม่าเปิดประเทศ... ไทยได้หรือเสีย”. บทความ 2555.

“ยุทธศาสตร์การค้าชายแดน”, (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก

<http://www.thaichamber.org/scripts/strategic.asp?Tag=7&nShowMag=1&nPAGEID=83>, 2557.

“รัฐบาลเตรียมวาง 8 ยุทธศาสตร์เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558”, (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.phichit.go.th>., 2557

ความร่วมมือการค้าและการลงทุนกรมการค้าต่างประเทศ, สำนัก. “จุดผ่านแดนบริเวณชายแดน ไทย – เมียนมาร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://bts.dft.go.th/btsc/files/Border_crossing/Border_crossingMyanmar010556.pdf, 2557.

ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน), สำนักงาน. “ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของสพพ.กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ระหว่างปี 2557-2560”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

[file:///C:/Users/pannee/Downloads/10233004112-myanmar%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/pannee/Downloads/10233004112-myanmar%20(5).pdf), 2557.

ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน, สำนักงาน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก

<http://www.neda.or.th/index.aspx?pageid=2&parent=37&folder=216&subfolder=3>, 2557)

นโยบายและยุทธศาสตร์การค้าสินค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการ, สำนัก. “พม่าเปิดประเทศไทยได้หรือเสีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://tpso.moc.go.th/img/news/868-img.pdf>, 2557

อาเซียน, สำนัก. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.thaifita.com/thaifita/Portals/0/mm_bordertrade.pdf, 2557

อัญชญา หรินทรเวช. “แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน : กรณีศึกษาสาขาภิบาลแม่สาย”. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, รัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อภิชัย ศรีเมือง. SWOT: เทคนิควิเคราะห์ธุรกิจอย่างละเอียด (สไตส์ผู้บริหารมืออาชีพ)

กรุงเทพ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุก การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

เรื่อง : ความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ประเด็นที่ 2 ปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลกระทบต่อการค้าชายแดน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ประเด็นที่ 3 ความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

ประเด็นที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ.....
4. ตำแหน่งการงาน หรือบทบาททางสังคม.....
5. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
6. สถานภาพ.....

ประเด็นที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการค้าชายแดน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

2.1 ท่านคิดว่าการค้าชายแดนในพื้นที่ของท่านมีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง ที่ส่งผลกระทบต่อด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และควรแก้ไขอย่างไรเพื่อให้การค้าชายแดนในพื้นที่ของท่านสามารถพัฒนาศักยภาพ การค้าชายแดนที่สามารถแข่งขันได้

.....

.....

.....

2.2 การพัฒนาการค้าชายแดนในพื้นที่ของท่าน เป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเมือง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ในการขับเคลื่อนให้ ประชาชน นักธุรกิจ ท้องถิ่น มีความตระหนักรู้ในเรื่องของปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการ การค้าชายแดนในพื้นที่ของท่าน อย่างไร

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

3.1 ท่านคิดว่าการค้าชายแดนในพื้นที่ของท่านมีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ของท่านทั้งในด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่านักธุรกิจ ประชาชน ท้องถิ่น ในพื้นที่ของท่าน ควรมีบทบาท ในการจัดการค้าชายแดนอย่างไร ในการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนพื้นที่ของท่าน ให้สามารถรองรับการแข่งขัน และการเข้าสู่การเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 อย่างไร

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีความเห็นอย่างไร ในบทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการค้าชายแดนในพื้นที่ของท่าน และท่านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนในเรื่องใดบ้างในการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนในพื้นที่ของท่าน

.....
.....
.....

3.4 การค้าชายแดนมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของพื้นที่ของท่าน ท่านคาดหวังอย่างไรต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ของท่าน โปรดเรียงความคาดหวังตามลำดับ 1 2 3

ลำดับ 1.....

ลำดับ 2.....

ลำดับ 3.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นาย บุญเลิศ มหาวิเศษศิลป์
วัน เดือน ปี เกิด	10 กรกฎาคม 2501
การศึกษา	ปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต 2520-2523 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (EX-MBA รุ่นที่ 15) 2546-2548 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการทำงานโดยย่อ

- 2551-2553 กรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 2540-2541 กรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 2549-2550 ที่ปรึกษากลุ่มอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์
- 2539-2541 ประธาน(ก่อตั้ง) สภาอุตสาหกรรม จังหวัดนนทบุรี
- 2539-2540 อุปนายกสโมสรโรตารี จังหวัดนนทบุรี
- 2527-2528 ฝ่ายขายบริษัท 3M (ประเทศไทย) จำกัด
- 2526-2527 ฝ่ายขายบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด
- 2524-2525 ฝ่ายการตลาดบริษัท หลักทรัพย์ยูเนี่ยน จำกัด

ตำแหน่งปัจจุบัน	กรรมการผู้จัดการ (Managing Director) บริษัท ทัสค์ อินทีเรีย จำกัด ที่ปรึกษาและผู้ถือหุ้นบริษัท ภูเก็ตอินเตอร์วิลล่า จำกัด - โครงการภูเก็ตอินเตอร์วิลล่า - โครงการเดอะบันยันวิลล่า - โครงการฉลองอินเตอร์วิลล่า - โครงการภูเก็ตแกรนด์วิลล่า - โครงการฉลองอินเตอร์วิลล่าคอนโดมิเนียม - โครงการบ้านทิวสุข

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดน
ไทย-เมียนมาร์

ผู้วิจัย นายบุญเลิศ มหาวิเศษศิลป์ หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ บริษัททัสส์ อินทีเรียจำกัด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ใน ปี 2551-2554 พบว่า การส่งออกไปเมียนมาร์ มีการขยายตัวสูงสุด ร้อยละ 37.28 สะท้อนให้เห็นว่า เมียนมาร์มีการเปิดกว้างทางการค้ามากขึ้นเพื่อเตรียมตัวสำหรับการเป็นประธานอาเซียนในปี 2557 และตอบรับกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558

การค้าชายแดนเป็นรูปแบบการค้าที่รัฐบาลเมียนมาร์ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ขณะที่การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์นั้น มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 ของการค้าไทย-เมียนมาร์รวม โดยการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์มีความคล่องตัวกว่าการค้าปกติ อันเนื่องจากไทยมีพรมแดนติดกับเมียนมาร์ ยาว 2,387 กิโลเมตรผ่าน 10 จังหวัดของไทย ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

อย่างไรก็ตามเมืองชายแดนที่มีเขตติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ มีศักยภาพในการค้าชายแดนกับประเทศเมียนมาร์ในฐานะที่มีพื้นที่ใกล้เคียง แต่ปัจจุบันพบว่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมาร์พบปัญหาและอุปสรรคมากมาย อาทิ การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเป็นอำนาจหน้าที่หลายกระทรวง ทำให้เกิดปัญหาความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน ความไม่พร้อมของหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่ชายแดน กฎหมายและระเบียบที่ไม่เอื้ออำนวย ปัญหาความมั่นคงชายแดน เช่น การลักลอบหลบหนีเข้าเมือง การลักลอบค้ายาเสพติด อาชญากรรมข้ามชาติ ความไม่ชัดเจนของเขตแดน โรคติดต่อร้ายแรง การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความไม่พร้อมของประเทศเพื่อนบ้าน

จากโอกาสและปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาแนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อสร้างศักยภาพการค้าชายแดนเชิงรุกให้กับพื้นที่จังหวัดชายแดนที่มีเขตติดต่อกับเมียนมาร์ ผลที่คาดว่าจะได้รับในการศึกษาครั้งนี้

ประการแรก ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ประการที่สอง รูปแบบการพัฒนา ศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ประการที่สาม การศึกษาครั้งนี้สามารถเป็นต้นแบบ ในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดน ไทย- เมียนมาร์
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ มีการศึกษาประเด็นที่สำคัญดังนี้

- 1.1 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์
- 1.2 ศึกษาการพัฒนาเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์
- 1.3 ศึกษาความคาดหวังของนักธุรกิจและประชาชนต่อการค้าชายแดนในพื้นที่

2. ประชากรในการศึกษา

ประชากร กลุ่ม นักธุรกิจ ประชาชน ในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาร์ และตัวแทน หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 20 ท่าน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีและ ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้การค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องอินเทอร์เน็ต บทความ งานวิจัย และจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงทบทวนเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ แบบจำลอง ไดมอนด์ (Diamond Model) และกระบวนการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม และศักยภาพ (SWOT Analysis) เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในองค์กร และศึกษาถึงปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงานการค้าชายแดนไทย-พม่า และจัดทำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุก การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อแสดงความคิดเห็น ลักษณะของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว และกำหนดกระบวนการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเดียวกัน และลำดับขั้นตอนเรียงเหมือนกัน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ แนวทางการกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ” มีผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังนี้

มุมมองด้านเศรษฐกิจ

1. การพัฒนาให้เป็นเมืองเขตเศรษฐกิจคู่ขนานบริเวณชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์ มีแนวทางดังนี้

1. การส่งเสริมความร่วมมือแบบหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาการค้าข้ามแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์ 2. ส่งเสริมสนับสนุนนักธุรกิจไทยร่วมลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน 3. รัฐบาลทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่นักธุรกิจและนักลงทุนไทยในการเข้าไปทำธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน 4. ส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2. การพัฒนาเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมสนับสนุน

มีแนวทางดังนี้ 1. การกำหนดเขตพื้นที่ทั้งภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมให้ชัดเจน 2. การพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างเมืองพัฒนาให้เมืองชายแดนเป็นศูนย์ธุรกิจและบริการ

มุมมองด้านความมั่นคง

3. จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้มีความพร้อมต่อการเผชิญสถานการณ์

มีแนวทางดังนี้ 1. พัฒนาหน่วยงานระดับท้องถิ่นให้มีบทบาทที่จะรับผิดชอบดูแลการค้าชายแดนให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานสากล 2. ร่วมเจรจาตกลงข้อบังคับและกฎหมายระหว่างเมืองชายแดน 3. ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับพม่าให้มีความใกล้ชิดยิ่งขึ้นและ 4. บูรณาการความร่วมมือการประสานกันระหว่างภาครัฐและเอกชน

มุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรม

มีแนวทางดังนี้

4. การส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทเมืองชายแดนในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้านองค์ความรู้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

5. การส่งเสริมการเป็นเมืองคู่แฝดในเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การกำหนดทิศทางการค้าชายแดนของแต่ละพื้นที่

รัฐควรเร่งดำเนินนโยบาย ศึกษาข้อมูลพื้นที่การค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ ในแต่ละพื้นที่ ว่ามีความแตกต่างกัน และความเหมือนกันในเรื่องใดบ้าง เพื่อนำข้อมูลไปพิจารณา ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการค้าชายแดนของแต่ละพื้นที่ ในรูปแบบเดียวกัน หรือต่างกัน ด้วยวิธีพิเศษอย่างไรบ้าง และเร่งจัดทำการแบ่งระดับความสำคัญขงเมืองการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ จัดสรรทรัพยากร เพื่อเป็นข้อพิจารณาได้ว่าเมืองชายแดนเมืองใดควรมีความสำคัญเรื่องใด และเมืองชายแดนเมืองใดควรเร่งจัดทำกลยุทธ์เชิงรุก ในขณะที่อาจจะมีเมืองชายแดนใดที่จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ตั้งรับเพื่อความมั่นคงของประเทศในการพัฒนาการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อให้แข่งขันกับตลาดได้ หากรัฐสามารถจัดทำข้อมูลลำดับความสำคัญของเมืองชายแดนได้ จะทำให้เกิดอุตสาหกรรมสนับสนุนและต่อเนื่องอย่างถูกทิศทาง

1.2 รัฐควรเป็นผู้นำร่องในการเปิดเจรจาการค้าชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์

ความยาวนานของอำนาจนิยมในประเทศเมียนมาร์ ทำให้ท่าทีในการเจรจาการค้าชายแดนกับเมียนมาร์ ควรมิรัฐเป็นผู้เจรจนำร่องและภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 องค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นและภาคเอกชนต้องร่วมกำหนดทิศทางของเมืองชายแดน

การพัฒนาการค้าชายแดนมีผลต่อความเจริญเติบโตทางด้านการค้าการลงทุน ทำให้เศรษฐกิจของเมืองเพิ่มขึ้น ที่ดินมีราคาแพงขึ้น ขณะเดียวกันผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น เกิดการแย่งชิงการใช้ทรัพยากรของเมืองที่ไม่ลงตัว สังคม สิ่งแวดล้อม เปลี่ยนแปลง และปัญหาที่ทุกเมืองกำลังประสบอยู่คือ ปัญหาการขาดของเสีย ปัญหาการแย่งที่ทำกินจากชาวต่างด้าว รายได้และงบประมาณต้องมีการบริหารให้ถูกทิศทาง ดังนั้นแล้วชุมชนต้องร่วมกำหนดทิศทางของเมือง มีแผนรองรับการขยายเมือง ทั้งสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา ผ่านองค์กรส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เช่นหอการค้าจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว

2.2 การสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเมือง

การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ค่อนข้างมีความเปราะบาง จากการที่เมียนมาร์ มีการปิดด่านชายแดนอยู่บ่อยครั้ง และการปิดด่านในแต่ละครั้งเกิดความเสียหายกับนักลงทุน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกื้อกูลกัน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ควรมีการไปมาหาสู่เยี่ยมชม การประชุมร่วมกัน ทั้งความสัมพันธ์ของภาครัฐ และเอกชน สร้างกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน เช่น จัดตั้งสมาคมการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2.3 การจัดระเบียบของเมืองชายแดน

ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น ต้องเร่งให้มีการจัดระเบียบเมืองชายแดน อันเนื่องมาจากการเข้าออกระหว่างเมือง ทำให้มีชาวต่างชาติ และชาวเมียนมาร์ เข้ามาพักอาศัย จำนวนมากขึ้นและหลากหลายวัฒนธรรม ดังนั้นควรมีการจัดระเบียบของเมือง เพื่อให้สามารถป้องกันสถานการณ์ และแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินได้รวดเร็ว แนะนำให้ผู้เดินทางเข้าเมือง ปฏิบัติตนให้ถูกต้องด้วยการประชาสัมพันธ์ เพื่อความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมที่ดีของเมือง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกการค้าชายแดนไทย –เมียนมาร์

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงการหาแนวทางกำหนดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ ไม่ใช่การจัดทำยุทธศาสตร์ ดังนั้นควรมีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกการค้าชายแดนไทย –เมียนมาร์ ตามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพเชิงรุกการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ของงานวิจัยเล่มนี้

3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ในพื้นที่ชายแดนไทย- เมียนมาร์

เพื่อนำมาใช้ลำดับความสำคัญของเมืองชายแดน ในเรื่องกำหนดโซนนิ่ง และการกำหนดเมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับเมืองชายแดนอย่างถูกต้องทิศทาง ทั้งยังป้องกันการถูกโจมตีจากผู้ลงทุนชาติอื่นที่ต้องการขยายการลงทุน เข้าสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมสนับสนุนทั้งของไทยและเมียนมาร์